

RENGİN ALANYA'DAKİ DİLİ

Yüksek Lisans Tezi

Rabia Zuhâl UĞURTAY AYAYDIN

Alanya 2019

RENGİN ALANYA'DAKİ DİLİ

Rabia Zuhal UĞURTAY AYAYDIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Bayram ER**

**Alanya
Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü**

Ocak 2019

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Rabia Zuhale UĞURTAY AYAYDIN'ın "Rengin Alanya'daki Dili" başlıklı tezi 30/01/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddeleri uyarınca, Mimarlık Bölümü Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı Adı Soyadı

İmza

Üye(Tez Danışmanı) :Dr. Öğr. Üyesi Bayram ER(Alanya HEP Üniversitesi)

B4

Üye

:Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BAKIR(Akdeniz Üniversitesi)

İbrahim Bakır

Üye

:Prof. Dr. Erol R. SAYIN(Alanya HEP Üniversitesi)

Erol R. Sayın

Prof. Dr. Erol R. SAYIN

Enstitü Müdürü

Erol R. Sayın

ÖZET

RENGİN ALANYA'DAKİ DİLİ

Rabia Zuhul UĞURTAY AYAYDIN

Mimarlık Anabilim Dalı

Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ocak 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi. Bayram ER

İnsan; hayatta var olduğu sürece estetik arayışı içinde olmuştur. Bu arayış her ne kadar görsel algıya hitaben görünse dahi ruhsal algıyı da etkilemiştir. Estetik arayışında, renkler her zaman önemli bir faktör olmuştur. Tarihi Yarımada, Çarşı Mahallesi ve Ahmet Tokuş Bulvarı'nın inceleme bölgesi olduğu bu çalışmada; Nitel (Gözlemsel ve Keşifsel) Araştırma Yöntemi kullanılarak, belirtilen bölgelerdeki yapılar ve doğal çevre silueti incelenmiş ve fotoğrafları çekilmiş ve tarihi süreç içinde boya, inşaat teknolojisi ve yaşamsal faktördeki değişimlerle beraber Alanya ilçesini oluşturan renk incelenmiştir. Yapıların renklendirilmesinde seçilen renklerin, tercih edilme sebepleri nelerdir?, Tarihsel süreçte, yapı cephelerinde kullanılan renk tercihlerinin şekillenmesi nasıl oluşmuştur?, Alanya doğasında bulunan renklerin, yapı cephelerinde kullanılan renklere etkisi var mıdır? Sorularına cevap aranmıştır.

Bu araştırmalar ışığında Alanya'nın geçmişten günümüze sahip olduğu, doğasına ve yapılarına ait renkler saptanmış olup, bu renklerin etkileri Alanya ölçeğinde irdelenmiştir. Alanya ölçeğinde renklerin incelendiği çalışmada; Tarihi Yarımada'da ki yapılaşmada kullanılan renklerin, Çarşı Mahallesi'nde tamamen değişmeye başlayarak, Ahmet Tokuş Bulvarında nasıl günümüzde ki son halini aldığını görürüz. Tarihte kullanılan devşirme malzemenin renklerinden oluşan renk kullanımının, teknolojinin ilerlemesi, tercih edilebilecek renklerin çoğalması ve değişmesi, uygulama kolaylıkları ile Alanya'daki renk kullanımı çeşitlenmiştir. Ayrıca Kale surlarında devşirme malzemenin yansıttığı renk, daha sonraki süreçte; zaman zaman yapılı çevreye uyum sağlamak için, kimi zaman da tarihsel unsurları anımsatmak için, kimi zaman da belirli malzemeleri hatırlatmak için kullanıldığını görmekteyiz. Bu tez; Alanya'nın belli bölgelerine renk paleti önerilerine altlık olabilecek bir çalışmadır.

Anahtar kelimeler: Renk etkisi, Doğa renkleri, Alanya kenti renkleri

ABSTRACT
THE LANGUAGE OF COLOUR IN ALANYA

Rabia Zuhal UĞURTAY AYAYDIN

Architecture Program

Alanya Hamdullah Emin Paşa University, Graduate School of Sciences, January 2018

Supervisor: Dr. Asst. Prof. Bayram ER

Human has been in search of esthetics as long as he/she existed in life. In search of esthetics colours have always been a significant element/consideration/factor. In this study; since the recognized history, the scientific researches have been studied in which the colours have existed, within this period the visual and spiritual influences of the colour have been studied in the light of these studies the colours belonging to its nature and structure have been determined what Alanya possesses from past to present, the influences of these colours have been examined in the size of Alanya. In this study where the colours are examined in the size of Alanya, we can see how the colours used in the construction in the historical peninsula are changing in the Çarşı district and how it took its final form in Ahmet Tokuş boulevard. By using qualitative (observational and heuristic) research method, the structures and natural surrounding silhouette in the specified region were examined and photographs were taken and within the historical process the colour that formed Alanya county has been examined with the changes in paint, construction technology and biotic factor. Answers to the following questions are requested. “What are the reasons for being preferred of the selected colours which are chosen in the encoloured structures? How did the embodiment of colour preference take place that were used in the structure facades within the historical process? Do colours in the nature of Alanya have an effect on the colours used in structure facades?.

We see that the colour palette consisting of the colours of the gathering material used in the history changes the colour palette in Alanya with the progress of the technology, the enlargement of colours that can be chosen/preferred and application facilities. In addition, in the later process, we can see that the reusable materials reflecting the colour in the castle walls are used, from time to time in order to adapt to the built environment, sometimes to remind the historical elements, and sometimes to remind the

specific materialsThis thesis is a study which can be basis for the suggestions of colour palette to certain regions of Alanya.

Keywords: Color effect, Color perception, Alanya city colors, City colors

ÖNSÖZ

Çalışmalarımın başından beri bana her zaman destek olan, tecrübeleriyle yol gösterirken engin hoşgörü ve sabrını esirgemeyen değerli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Bayram ER ve Prof. Dr. Zeynep ONUR'a,

Konuya getirmiş oldukları yorum ve yardımlarından dolayı Mimar Hatice DEMİRHAN'a, Yüksek Mimar Emine CİMRİN KOÇAK'a ve her zaman yanımda bulunan, istediğim hayatı yaşamam da büyük katkıları olan aileme, sevgi ve destekleri için teşekkürlerimi sunarım.

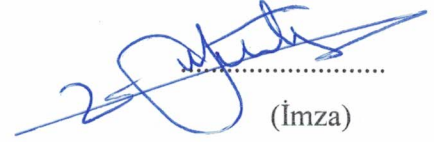
Rabia Zuhul UĞURTAY AYAYDIN

Ocak 2019

19/2/2019

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

(İmza)

Rabia Zuhul UĞURTAY AYAYDIN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	vi
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
RESİMLER DİZİNİ	xii
1.GİRİŞ	1
2.KURAMSAL BİLGİLER	3
2.1.Rengin Tanımı	3
2.1.1.Renk nedir?	3
2.1.2.Renk sistemleri	5
2.1.2.1.Renk sistemlerinin tarihçesi	6
2.1.2.2. Güncel renk sistemleri	9
2.1.3. Işık etkisi	11
2.1.3.1. Doğal ışık etkisi	11
2.1.3.2. Yapay ışık etkisi	12
2.1.4. Renk ve mimarlık	12
2.1.4.1. Mekânsal etki	12
2.1.4.2. Biçimsel etkiler	14
2.1.4.3. Doku Etkisi	15
3. METOD VE MATERYAL	17
3.1. Çalışmanın Amacı	17
3.2. Yöntem	17
3.3. Materyal	18
4. BULGULAR	20
4.1. Alanya Kentinin Tarihsel Gelişimi	20
4.2. Alanya'nın Doğası ve Renkler	21
4.3. Tarihi Yarımada'da Yapılı Çevre ve Renk	28
4.3.1. Tarihi Yarımada'daki geleneksel Alanya evlerinin genel özellikleri ...	28
4.3.2. Tophane Mahallesi	30
4.3.2.1. Ali Gürses evi	35

	<u>Sayfa</u>
4.3.2.2. <i>Emine-Murat Koçak evi</i>	36
4.3.3.Hisariçi Mahallesi	38
4.3.3.1. <i>Kayhanlar evi</i>	41
4.4.Çarşı Mahallesi	42
4.5.Ahmet Tokuş Bulvarı (Atatürk Caddesi)	46
4.6.Bulguların İncelenmesi	53
5.SONUÇ	56
KAYNAKÇA	58
ÖZGEÇMİŞ	

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. Newton'un Beyaz Güneş Işığını Bir Prizma ile Tayf Renklerine Ayırması ...	4
Şekil 2.2. Gözün Kesiti (Fovea)	5
Şekil 2.3. Beyaz Işığın Gökkuşağındaki Bütün Renklerden Oluşması	6
Şekil 2.4. Goethe'nin Renk Çemberi.....	7
Şekil 2.5. Philip Otto Runge Renk Küresi.....	7
Şekil 2.6. Ogden Rood Renk Çemberi	7
Şekil 2.7. Grafiksel Maxwell Renk Üçgeni	8
Şekil 2.8. Alber H.Munsell'in Renk Çemberi.....	8
Şekil 2.9. Wilhelm Ostwald Renk Teorisi	9
Şekil 2.10. Geothe Üçgeni	9
Şekil 2.11. Newton Çemberi.....	9
Şekil 2.12. A.H.Munsell Çemberi	10
Şekil 2.13. Ostwald Renk Çemberi	10
Şekil 2.14. Philip Otto Renk Küresi	10
Şekil 2.15. Munsell Renk Sistemi	10
Şekil 2.16. Munsell Renk Ağacı	10
Şekil 2.17. Nesnelere üzerinde renk birliktelikleri	13
Şekil 2.18. Farklı yüzeylerde rengin etkisi	13
Şekil 2.19. Renk biçim ilişkisi.....	14
Şekil 4.1. Tophane Mahallesi krokisi	30
Şekil 4.2. Hisariçi Mahallesi krokisi	38
Şekil 4.3. Çarşı Mahallesi krokisi.....	43
Şekil 4.4. Ahmet Tokuş Bulvarı krokisi	47

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 4.1. Kızılkule.....	20
Resim 4.2. Damлатаş sahili.....	22
Resim 4.3. Portakal bahçesi.....	22
Resim 4.4a. Sedire Çayı.....	23
Resim 4.4b. Gelincik.....	23
Resim 4.5. Tarihi Yarımada.....	23
Resim 4.6a. İncir ağacı.....	24
Resim 4.6b. Papatya.....	24
Resim 4.6c. Begonvil.....	24
Resim 4.6d. Sardunya.....	24
Resim 4.7a. Kaktüs.....	24
Resim 4.7b. Kırmızı-yeşil.....	24
Resim 4.8. Doğal taş.....	25
Resim 4.9. Tarihi Yarımada'dan kente bakış.....	25
Resim 4.10. Kaplanhanı Yaylası.....	26
Resim 4.11. Dağların renk tonları.....	26
Resim 4.12. Kızılalan.....	26
Resim 4.13. Çamlıca.....	27
Resim 4.14. Mahmutlar.....	27
Resim 4.15. Sedire Çayı.....	27
Resim 4.16. Kırılma yüzeyi gri-mavi renkli kalker, Küçük dolgu taşlar.....	28
Resim 4.17. Tophane Mahallesi.....	31
Resim 4.18. Kızılkule.....	31
Resim 4.19. Tophane Mahallesi sokakları.....	32
Resim 4.20. Kahverengi, gri, sarı tonları ile doğal taş.....	32
Resim 4.21a. Beyaz cephe ve derzler.....	33
Resim 4.21b. Kahverengi panjur ve doğal taş kullanımı.....	33
Resim 4.21c. Doğal taş duvar.....	33
Resim 4.22. Rengi deforme olmuş alaturka kiremitli çatı.....	34
Resim 4.23. Tophane Mahallesi.....	34
Resim 4.24a. Açık pembe derz.....	34
Resim 4.24b. Açık sarı cephe.....	34
Resim 4.25a. Doğal taştan merdiven.....	34
Resim 4.25b. Doğal taştan yapılmış maldanlar.....	34

Resim 4.26. Taş ve doğal bitki örtüsü	35
Resim 4.27. Güney cephesi yeşil panjurlar	35
Resim 4.28a. Hayat kapı	36
Resim 4.28b. Oda	36
Resim 4.28c. Yeşil renkli nişler	36
Resim 4.29a. Oda yüklük	36
Resim 4.29b. Oda tavan	36
Resim 4.29c. Oda	36
Resim 4.30a. Doğu cephesi	36
Resim 4.30b. Çardaktan geriye kalan bölüm	36
Resim 4.31. Kuzeydoğudan yapıya bakış	37
Resim 4.32. Ana giriş kapısı	37
Resim 4.33a. Kuzey cephesi, yatak odasının dış duvarından detay	37
Resim 4.33b. Taş duvarda kiremit kırıkları ile geleneksel "çivileme"	37
Resim 4.33c. Alt katta taşlık mekanında yeşil kapı	37
Resim 4.33d. Üst kat ahşap merdivenin çıkış bölümü	37
Resim 4.33e. Mavi, yeşil renkte yatak odası kapısı ve iç pencere	37
Resim 4.33f. Hayat, mavi gömme dolap	38
Resim 4.33g. Üst kat - çağnışır (baş oda)	38
Resim 4.33h. Üst kat - küçük yatak odası	38
Resim 4.34. Kale ana giriş kapısı (Pazar kapısı)	39
Resim 4.35. Pencere parmaklıkları siyah metal ahşap geçmeli, tuğla (yeni) onarım.....	39
Resim 4.36. Kale surları	39
Resim 4.37. Yürüyüş yolu	40
Resim 4.38. Süleymaniye Camii	40
Resim 4.39. Kahverengi ahşap ve panjurlar	40
Resim 4.40a. Açık pembe cephe	41
Resim 4.40b. Açık sarı boya ve doğal taş uygulaması	41
Resim 4.41a. Mavi panjurlar, kırmızı doğramalar	41
Resim 4.41b. Mavi, yeşil, kırmızı panjurlar	41
Resim 4.41c. Kırmızı kaplamalar	42
Resim 4.41d. Mavi panjurlar	42
Resim 4.42a. Ahşap kapı lentosu	42
Resim 4.42b. İçeriden kapanan pencere kanatları mavi boyalı, göbekli masif	42

	<u>Sayfa</u>
Resim 4.42c. Ahşap çıkma	42
Resim 4.43. Tophane Mahallesi'nden Çarşı Mahallesi silueti	43
Resim 4.44. Asfalt yollar	43
Resim 4.45. Cephede kayrak taşı kaplama	44
Resim 4.46. Çarşı Mahallesi çamlıkları	44
Resim 4.47a. Kiremit rengi cephe	45
Resim 4.47b. Sarı, Gri rengi cephe	45
Resim 4.48a. Sarı ve bej rengi cephe	45
Resim 4.48b. Sarı ve yeşil rengi cephe	45
Resim 4.48c. Açık kiremit ve yeşil cepheler	45
Resim 4.48d. Sarı ve kahverengi cephe	45
Resim 4.48e. Kiremit rengi, sarı ve yeşil renk cephe	46
Resim 4.49. Kiremit rengi kaldırımlar	47
Resim 4.50. Yol kenarı yeşil alan düzenlemeleri	48
Resim 4.51. Ahmet Tokuş Cadde silueti	48
Resim 4.52. Çift yönlü yapılaşma	48
Resim 4.53. Ahmet Tokuş Bulvarı	49
Resim 4.54. Hisariçi Mahallesi	49
Resim 4.55. Tophane Mahallesi	50
Resim 4.56a. Kahverengi kompozit cephe	50
Resim 4.56b. Kahverengi ahşap balkon profilleri	50
Resim 4.56c. Kahverengi plastik panjur kullanımı	50
Resim 4.57a. Yeşil camlı giydirme cephe	51
Resim 4.57b. Mavi camlı giydirme cephe	51
Resim 4.58. Alanya Gençlik Merkezi	51
Resim 4.59. Anıt Meydanından yapılar	52
Resim 4.60. Ahmet Tokuş Bulvarı Anıt Meydan çevresinden yapı ve tabelalar	52
Resim 4.61a. Leman Kültür Kafe	53
Resim 4.61b. Shakespeare Kafe	53
Resim 4.62. Alanya Kaymakamlık binası	53
Resim 4.63a. Otobüs durağı	53
Resim 4.63b. Bankamatikler	53

1. GİRİŞ

Yaşam süresince, fiziksel ve ruhsal algılar hayata bakış açısını şekillendirir. Bazen dokunulan bir nesne, bazen de göze yansıyan ışık, ruhsal ve fiziksel bedeni etkiler. İnsanların tüm eylemlerindeki deneyimler algıyı şekillendirir ve farklılıkları ortaya koyar. Her canlının, hatta her insanın görme eylemi ile algıladığı duyu aynı değildir ve daha önce yaşamış olduğu fiziksel, zihinsel ve ruhsal deneyimler; algının farklılaşmasına neden olur.

İnsanların fiziksel ve ruhsal algılarını şekillendiren en önemli unsurlardan birisi de renktir. Yeryüzünde; gökyüzü, dağlar, denizler, orman, toprağın rengi, ağaçlar içinde yaşadığımız dünyayı renk ile donatırlar ve bu renkler insanların algılarını şekillendirir, ruh hallerini etkiler. Güneşli mavi bir gökyüzü ile yağmurlu, bulutlu bir havada algılar ve duyular farklılık gösterir.

Doğa barındırdıkları renkler ile (gökyüzü, dağlar, denizler, okyanuslar, ağaçlar vb.) kıtalara, ülkelere, kentlere, mahallelere, sokaklara kendi kimliklerini kazandırmada katkı sağlar.

Doğa; insanın en büyük ilham kaynağıdır. Doğadaki tüm canlılara ait hareket, biçim ve renkler bilimin ve sanatın en önemli çıkış noktasıdır. Denizde ve gökyüzünde izlenen mavinin, bitkilerdeki yeşilin, topraktaki kahverenginin tonları ve tüm gözümüze yansıyan renkler hayata ait en önemli verilerden biridir.

Bu doğal oluşuma ek olarak, tarihten bu yana süregelen, tarihi izleri yansıtan, insanların dini ritüellerini ve kültürel etkileşimlerini tanımlayan, doğal çevreye eklenen renkler mevcuttur. Doğa, kültürel etkiler, mekan etkisi, insan yapısı; yerel dokuda, renk olgusunu önemli boyutta etkiler.

Renklerin algılanmasındaki ilk fiziksel aşama görme eylemi ile başlar. Bu fiziksel eylem ile başlayan süreç içerisinde psikolojik etkiler ve bu psikolojik etkilerin mekânlara yansıtılmış olması, insanoğlunun renk olgusunu çok önemseydiğini gösterir.

Bu çalışmada amaç; tarihten günümüze kadar uzanan süreçte; Alanya ilçesinin kentsel çevresini canlandıran yapılarıdaki ve doğal çevredeki renklerin biçimlerini ve oluşumlarını incelemek, Yapıların renklendirilmesinde seçilen renklerin, tercih edilme sebepleri nelerdir?, Tarihsel süreçte, yapı cephelerinde kullanılan renk tercihlerinin şekillenmesi nasıl oluşmuştur?, Alanya doğasında bulunan renklerin, yapı cephelerinde kullanılan renklere etkisi var mıdır? Sorularına cevap bulmaktır. Yapılan bu bilimsel araştırmada aranan cevapları bulmak için Alanya'nın ana özelliklerini gösteren üç bölge

seçilmiştir. Alanya ilçesindeki geleneksel evler, Tarihi Yarımada'yı, 20. yüzyıl yapıları ile çevrili Ahmet Tokuş Bulvarını ve Tarihi Yarımada ile Ahmet Tokuş Bulvarı arasında bir geçiş niteliği olarak nitelendirebileceğimiz Çarşı mahallesinde bulunan yapılar ve doğal çevre inceleme bölgesi olarak seçilmiştir.

Amaca yönelik yapılan bu araştırmada öncelikli olarak literatür araştırması yapılmıştır. Nitel (Gözlemsel ve Keşifsel) Araştırma Yöntemi kullanılarak belirtilen bölgelerdeki yapılar ve doğal çevre silüeti incelenmiş ve fotoğrafları çekilmiş ve tarihi süreç içinde boya, inşaat teknolojisi ve yaşamsal faktördeki değişimlerle beraber Alanya ilçesini oluşturan renk incelenmiştir.

2. KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Rengin Tanımı

2.1.1. Renk nedir?

Renk; ışığın göz yapısında bulunan retinaya farklı açılarda gelmesi sonucu, oluşan algıdır. Algılamadaki bu durum, ışığın cisimlerin yüzeyine çarpması ve bir kısmının yutulup, bir kısmının da yansınmasıyla çeşitlilik gösterir böylelikle renkler ve renk tonları oluşur.

Renk; fonksiyonel, simgesel, kültürel, ruhsal etkileri ile birçok algıyı bünyesinden dışarıya yansıtır. Renk aracılığı ile canlılara ve tüm çevreye çok miktarda mesajlar ulaşır. Renk, ilkel topluluklardan, modern topluluklara kadar kültür ve dilde yerini almıştır. Tüm kültürlerde renkler farklı anlamlar taşır. Rengin görsel ve fonksiyonel kullanımında yoğun olduğu günümüzde, reklamların dahi renkler üzerinden şekillenir.

Çevremizde gördüğümüz tüm nesnelere renkler ile ilişkilidir.

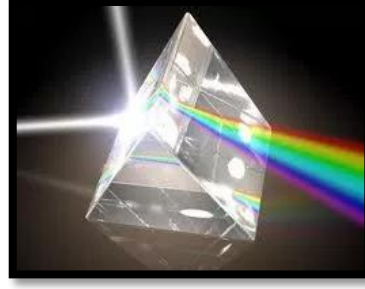
“İki veya daha fazla renk buluştuğunda kesişme çizgisi, çizginin devamı ise form veya figürü oluşturur, böylece objeler görünürler. Renkler görme duyumuzun en önemli elemanıdır (Birren, 1969, s.17)”.

Coğrafyaların, kültürlerin, insan yapısının değiştiği her alanda algılar da değişir. Bu değişen algıların içinde insan göz yapısının beyinle sabitleştirdiği tüm renkler, ruhsal algıda farklılığa sebep olur.

Renkler bilinen görsel algısı dışında, var olan başka birçok şeyi temsil edebilir. Mesela belirli bir giysiyi kastetmek istediğimizde, genelde onu anlatmak için seçtiğimiz en belirgin gösterge onun rengidir.

Yunanlılar 24 asır önce Rengi bilimsel olarak incelemiştir. Aristo rengin ışık sayesinde görüldüğünü dile getirmiştir. Isaac Newton 1704 yılında beyaz gün ışığını bir prizma ile birbirini izleyen renklere ayırmış ve onlara tayf adını vermiştir (Itten, 1973, s.18).

Isaac Newton, beyaz gün ışığının tayf renklerinden oluştuğu bilgisinin yanında, objelerin ışığın bir kısmını soğurup, bir kısmını yansıtarak renkli göründüklerini söylemiştir (Itten, 1973, s.19) (Şekil 2.1.). Bu sayede objelerin nasıl renkli göründükleri açıklanmıştır.

Şekil 2.1. Newton 'un Beyaz Güneş Işığını Bir Prizma ile Tayf Renklerine Ayırması (<http-1>)

Renkler en basit tarifinde sarı, kırmızı, mavi, gri vb. gibi adlandırılmış olsa dahi farklı ışıklar altındaki etkisi, aynı renk üzerinde bambaşka psikolojik ve görsel etkiler oluşturur.

Wilhelm Ostwald, renkleri; Achromatic ve Chromatic olmak üzere ikiye ayırmıştır. Achromatic renklerden siyah, beyaz ve aralarındaki diğer tüm renkleri yani gri tonlarını, Chromatic renklerden ise sarı, kırmızı, yeşil, mavi ve aralarındaki diğer tüm renkleri kastetmiştir.

Bir zamanlar renk algısı sadece chromatic renkler üzerine yoğunlaşmıştır. Achromatic renk algısı yoktu. Ancak günümüzde bu durum değişmiştir, dolayısıyla dilbilimi kullanımının daha da anlaşılması, bu sayede beyaz, gri ve siyahın da renk olarak nitelendirilmesini sağlamıştır (Albers, 1963, s.34). Bu durumda önemli bir noktaya dikkat çekmek gerekir ise renk dünyası, insan duyusundaki algıyla oluşan renk algısından çok farklıdır (Birren, 1969, s.49).

Renklerin; kırılma açıları, dalga boyları, parlaklıkları gibi özellikleri ile incelendiğinde, çok sayıda renk vardır. Fakat gözümüzün algıladığı renk sayısı birkaç bin ile sınırlıdır.

Geçmişten bu yana renk ile ilgili çok sayıda tanımlama yapılmıştır. Rengin psikolojik algısı bu tanımlamalarda ilk sıraları alırken, Fiziksel algısı farklı şekilde tanımlanmıştır. Mesela renk; dalga boylarını emen herhangi bir madde olarak tanımlanmıştır. Bu fiziksel bir açıklama olup, yine fiziksel bir bakış açısından bakılarak renk, bir çeşit kimyasal madde olarak görülmüştür (Graves, 1959, s.29).

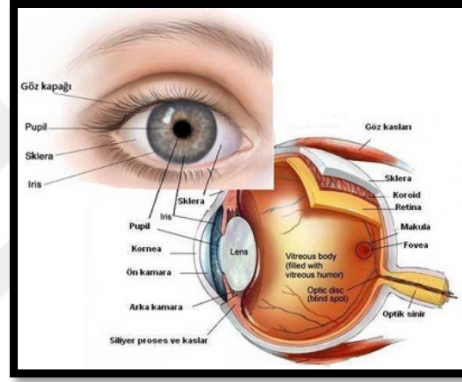
Çağdaş renk bilimcisi (colorist) Johannes Itten ise rengin gerçeği ve etkisini birbirinden ayırıp kendi değimiyle rengin gerçeği adını vermiş ve onu şu şekilde tanımlamıştır.

Renk Görüşü

Renk algısının kavramsal modelinin en önemli bölümü göz ile beyin koordinasyonu ile oluşur. Gözün rengi ve renklere ait tonları nasıl ayırt ettiği bugüne kadar tam olarak anlaşılmış olmasa dahi bu konu ile ilgili çok sayıda teoriler ortaya atılmıştır.

Sinestezi hastalarında olduğu gibi tüm madde, ses, doku, şekil vb. tüm detayların renk olarak algılanması rengin beyin ile arasındaki organizasyon farklılıklarını anlatır.

Görme işleminin büyük bir kısmı oldukça küçük bir alanda, fovea'da gerçekleşir. Burada göz, form, renk ve detayları çok ince bir şekilde algılar. “Renge hassas alanların en küçüğü yeşil, sonra kırmızı, daha sonra sarı ve maviye aittir (Birren, 1955, s.11)” (Şekil 2.2.).

Şekil 2.2. Gözün Kesiti (Fovea) (http-2)

Renk algısı; kişinin görüş açısına göre farklılık gösterir. Görüş açısına girmeye başladıkça renk gözdeki gerçek algısına ulaşır (Mikellides, 1976, s. 83).

2.1.2. Renk sistemleri

Rengin sanattaki en göreceli araç olduğu ve belli kurallar ile bir sistem oluşturması gerektiği geçmişten bugüne vazgeçilmez bir bilimsel konu olmuştur. Çok sayıda sanatçı ve bilim insanı bu konu ile ilgilenmiş, araştırmalar yapmış ve farklı sistemler tasarlanmıştır. Bu araştırmalardan bir kısmı günümüze kadar ulaşıp kabul görmüştür fakat bilim ve teknoloji alanında benimsenmeyen renk sistemleri de zamanla unutulmuştur.

Ancak, renk hakkında çeşitli görüşlerin varlığına rağmen, “Renk kurallarını göz önünde bulundurmadan iyi bir eser yaratabilirseniz artık bilimsel kurallara ihtiyacınız yoktur, ama yapamazsanız bilimsel kuralları öğrenmeniz gerekecektir (Itten, 1973, s.21)” diyen bilim insanları vardır.

Mimari konusunda ise, “Renk için söylenen tüm teorilere rağmen, mimarının diğer tüm elemanları gibi, uygulandığında iyi mimariyi garanti eden kesin hiçbir kural ve kaide yoktur. Söyleyecek bir şeyi olan mimar için renk, güçlü bir anlatım aracı olabilir (Rasmussen, 1968, s.219) ” fikri ortaya atılmıştır.

1963 yılında, moda tasarımı, tekstil, grafik tasarım, inşaat alanında gerçek, doğru renk ve tonların kullanılmasına yönelik Pantone Matching System, Lawrence Herbert tarafından oluşturulmuştur.

2.1.2.1. Renk sistemlerinin tarihçesi

Klasik dönemin teorisyenleri, Pythagoras, Plato, Aristotle ve Pliny rengin gerçek doğası ile ilgilenmişlerdir ve her zaman doğadan ilham almışlardır (Birren, 1969, s.9).

1700’li yıllarda, Leonardo da Vinci bu görüşe daha başka bir açıdan bakmıştır. Ona göre saf birincil renk beyaz, ikincisi sarı, üçüncüsü yeşil, dördüncüsü mavi, beşincisi kırmızı ve altıncısı siyah idi. Beyaz, ışığın temsilcisi idi ve hiçbir renge sahip değildi. Sarı toprak, yeşil su, mavi hava, kırmızı ateş ve siyah, mutlak karanlıktı. Isaac Newton ise rengin gerçek doğasını keşfedip, ilk renk çemberini tasarlamıştır.

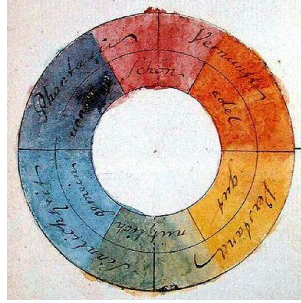
Newton 1600’lü yıllarda güneş ışığını, malzemesi cam olan üçgen prizmadan geçişini sağladı böylelikle renk tayfinin oluştuğunu gördü. Güneş ışığı, üçgen cam prizmadan geçerek kağıt üzerine, içinde barındırdığı renkleri dağıtarak yansıdı. Bu durum gökkuşağında görülmektedir. Newton’un teorisine göre Beyaz ışığın tüm renkleri barındırıyor olması, aydınlatmada gerçek etkisini gösterir. Bu etki renk çarkında da görülür. Farklı renklere boyanmış çark hızlı döndürüldüğü zaman, Tüm çark beyaz renkte görülür (Şekil 2.3.).

Şekil 2.3. Beyaz Işığın Gökkuşağındaki Bütün Renklerden Oluşması (http-3)

Goethe, Newton’un, asal 7 adet renk teorisine karşı mavi ve sarı renklerin ana renkler olduğunu ve diğer renklerin de bunların dereceleri olduğunu söylemiştir (Şekil

2.4.). Goethe'nin renk çemberinde sarı ve mavi tonlar arasındaki geçişlerde kırmızı ve tonları görülür.

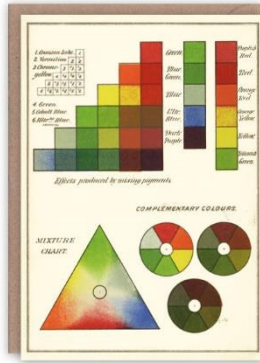
Şekil 2.4. Goethe'nin Renk Çemberi (http-4)

1810 yılında; Philip Otto Runge üç boyutlu renk küresini tasarlamıştır. Bu küre üzerinde tüm renklerin çeşitleri tonları ve gölgeleri vardır (Şekil 2.5).

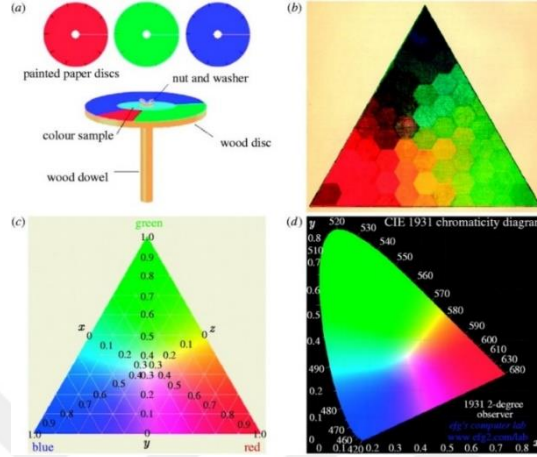
Şekil 2.5. Philip Otto Runge Renk Küresi (http-5)

Amerika'nın büyük renk otoritelerinden biri olan Ogden Rood, 1879 yılında kırmızı, mavi, yeşil renklerini temel alarak bir renk çemberi ve bir renk küresi tasarlamıştır. Bu teoride beyaz merkezde yer almıştır ve tüm renkler beyaza göre tonlanmıştır (Şekil 2.6.).

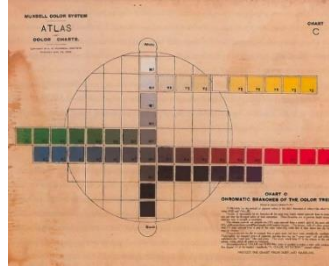
Şekil 2.6. Ogden Rood Renk Çemberi (http-6)

1865 yılında James Clerk Maxwell, halen fizik ve bilim adamları tarafından ışık analizleri için kullanılan bir renk üçgeni oluşturmuştur (Şekil 2.7.). James Clerk Maxwell de kırmızı, mavi, yeşil renklerinin birleşiminden oluşan ve beyaz renk birleşimi ile kendine ait renk üçgeni teorisini üretmiştir (Birren, 1969, s.47-48).

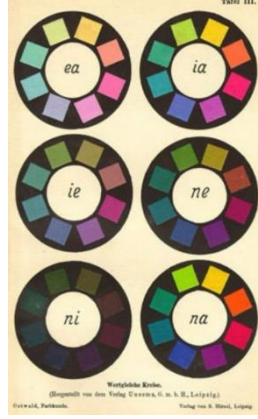
Şekil 2.7. Grafiksel Maxwell Renk Üçgeni

1913 yılında Alber H.Munsell'in oluşturduğu renk çemberi; fizik bilim adamların birincil renklerini içerir (Şekil 2.8.).

Şekil 2.8. Alber H.Munsell'in Renk Çemberi (http-7)

Ostwald'ın önemli görüşü, üçgenin rengin doğal sembolü olduğunu, göz önüne alarak, saf rengi, üçgenin bir köşesinde, beyazı ikinci ve siyahı üçüncü köşede yerleştirerek değiştirmiştir (Birren, 1969, s.19) (Şekil 2.9.).

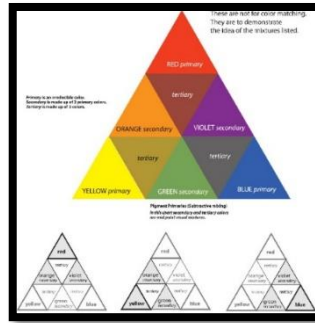

Şekil 2.9. Wilhelm Ostwald Renk Teorisi (http-8)

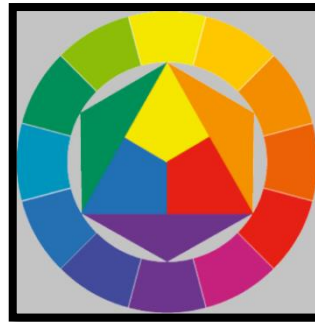
2.1.2.2. Güncel renk sistemleri

Geçmişten bu güne, renkle ilgilenen sanatçı ve bilim adamları deneyler yaparak, gözlemleyerek rengin, ışığın, gölgenin ne olduğunu anlamaya ve bizlere anlatmaya çalışmışlardır. Bu düşünceler zamanla çizelgelere dönüşmüş, iki-boyutlu ve üç boyutlu çizelgeler ortaya atılmıştır. İki boyutlu renk sistemlerine;

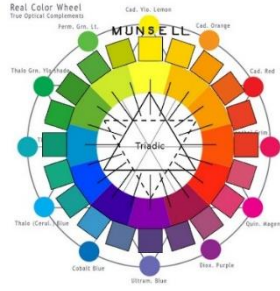
Goethe Renk Sistemi (Şekil 2.10.), Newton Renk Sistemi (Şekil 2.11.), Munsell Renk Sistemi (Şekil 2.12.), Ostwald Renk Çemberi (Şekil 2.13.) en önemli örneklerdir.

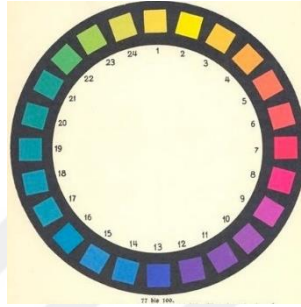
Şekil 2.10. Goethe Üçgeni (http-9)

Şekil 2.11. Newton Çemberi (http-10)

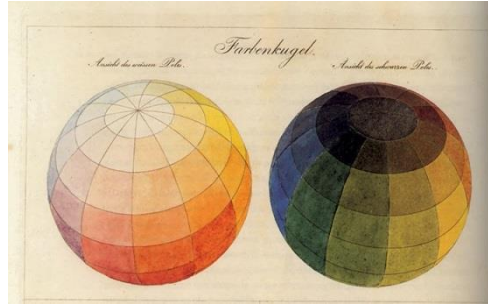

Şekil 2.12. A.H.Munsell Çemberi

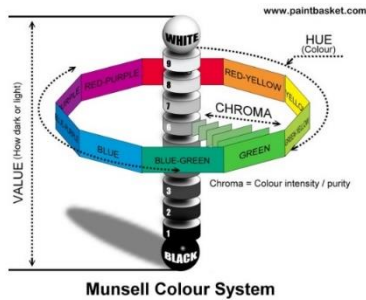

Şekil 2.13. Ostwald Renk Çemberi (http-11)

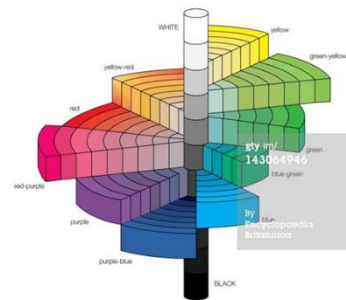
Üç boyutlu Renk sistemlerinde; Runge Renk Küresi (Şekil 2.14.), Munsell Renk Ağacı (Şekil 2.15-2.16.) önemli örneklerdir.

Şekil 2.14. Philip Otto Runge Renk Küresi

Şekil 2.15. Munsell Renk Sistemi (http-12)

Şekil 2.16. Munsell Renk Ağacı (http-13)

2.1.3. Işık etkisi

Işık en önemli mimarlık algılarımızdan biridir diyen Louis I. Kahn gerçek bir mimarlık'tan söz edilecek ise doğal ışık faktörü'nün vazgeçilmez bir unsur olduğunun unutulmaması gerektiğinden bahsetmiştir. Çevre gözlerimiz ile hissedilir bundan dolayı çevreyi aydınlatan ışık algımız açısından çok önemlidir. Dokuların algılanışı yapıya düşen ışığın açısına, dercesine, kalitesine bağlıdır.

“Işık gizem ve huşu duygusu yaratımında en etkili öğedir, bu nedenle ışık yönetimi dinsel yapı yaratımında başlıca etmendir. Le Corbusier, Fransa, Roonchamp'daki 1950-1955 tarihli, Notre-Dame-du-Haut şapelinden başlayarak ışığın atmosfer yaratmadaki rolüne duyarlı olduğunu göstermiştir (Roth, 2002, s.113-114)”. “Gözlerimiz ışıkta biçimleri görmek için yapılmıştır (Le Corbusier, 1927)”. Görmemiz için ışığa ihtiyacımız vardır. Gözün işlevi karanlık bir mekanda kaybolur. Işığın tonları, gölgenin hareketleri; görme işlevini, algı şeklini ve psikolojiyi etkiler. Görme eyleminin olabilmesi için; aydınlatma kaynağına, obje ve gözlemci gereklidir. Karışık şekilde göze görünen parlaklık, ışığın dağılımına, gözlemcinin gözleri ve sinir sistemindeki optik ve fizyolojik sürece ve aldığı ışığın fiziksel durumuna bağlı olarak içine çeken veya yansıtan bir objeye bağlıdır (Arnheim, 1974, s.305).

Işık, mimari tasarımda en önemli faktörlerden biridir. Bir ojenin görüntüsü nasıl bir ışık kaynağının altında olduğuna göre değişir. “Renk, ışığın bir obje üzerinden yansıyan ve insan gözüne ulaşan bir niteliktir. Bu nitelik retina'daki çeşitli renk konilerinin harekete geçmeleri ve objelerde renk fenomeninin görülmesine sebep olur (Friedmann, 1976, s.52)”.

Rengin görülmesi, ışık tayfının dalga boylarına bağlıdır, mesela; kırmızı en uzun dalga boyuna sahip renktir.

“Saf renkler az ışıkta daha zenginleşir ve daha doygun görünürler (Rasmussen, 1968, s.223) ”.

2.1.3.1. Doğal ışık etkisi

Gün ışığı; gün boyunca değişir, Günün saatlerine göre ortamda mavi, pembe turuncu gibi farklı renkleri gösterir (Birren, 1978, s.36).

Doğal ışıkta sayısız renk varyasyonları vardır. Gün doğuşundan önce; günün en erken saatlerinde tüm dünya siyah ve beyazdır. Güneşin eksikliği nesnelere soğuk bir etki verir. Sabahın erken saatlerinde renkler daha kırmızı veya daha turuncu görünürler. Gün

ortasında güneş yükseldikçe renkler arasındaki tezatlık artar. Öğle saatlerinde bu tezatlık zirveye çıkar. Öğlen güneşinin beyaz ışığı hiçbir renk içermediğinden renkler olduğu gibi görünür ve renkler arasında zıtlık oluşmaz.

Işığın; şiddeti, rengi, günün hangi saatinde yansıdığı, hangi mekâna yansıdığı gibi faktörler doğal ışık etkisini farklılaştırır.

2.1.3.2. Yapay ışık etkisi

Yapay ışık, doğal ışığa nazaran daha sabit olması sebebi ile yansıdığı objenin rengini daha fazla değiştirir. Renkler yansıyan ışığın konumuna ve rengine göre farklılık gösterir. Tayfin sıcak bölümündeki renkler, doğal ışık altında olduklarında daha derin ve hafif kahverengimsi görünürler. Soğuk beyaz ışık altında ise daha açık ve parlak görünür ve kahverengimsi tondan uzaklaşır, derinliğini kaybeder.

İç mekanda ışık etkisini değiştirmek için, ışık kaynağı üzerinde hafif filtreler kullanılabilir. Zıt veya tamamlayıcı renklerin bir filtresi, gösterilmek istenen rengi tersine donuklaştırabilir ve grimsi görünmesini sağlayabilir (Ketcham, 1958, s.156).

2.1.4. Renk ve mimarlık

İnsan gözü ve zihni, çevreden neyi, ne şekilde aldığı ve aldığı şeyin görsel, duyumsal etkisi, kendi algısını oluşturur. İnsan zihni, kendisine gönderilen tüm verilerle kendisine göre anlam aramaya programlıdır. Zihin kendi anlam panosunda yer almayan bir veriyle karşılaştığı zaman onu tanımlayamaz. Mimarlıkta da durum aynı şekildedir. Bu alandaki tüm algılama şekillerini etkileyen ışık, form, renk gibi veriler mevcuttur. Bunlardan biri olan ve görsel algısı çok yüksek olan renk verisinin, mimaride çığır açacak somut ve soyut etkileri görülür. Tabiki rengin mimari üzerinde etkilerini incelerken, mimarinin renk üzerindeki etkilerini göz ardı edemeyiz. Sürdürülen bir algı, besin piramidi mantığında olduğu gibi her bir kademenin birbiri ile olan ilişkisini anlama gerekliliğini gösterir.

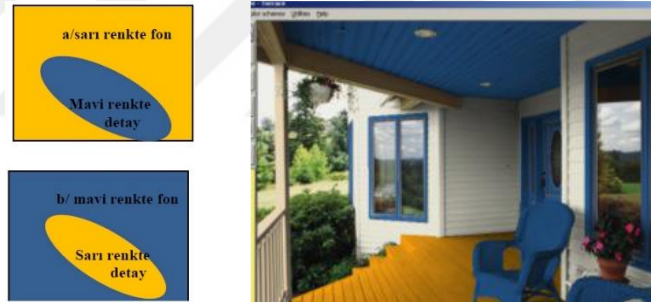
2.1.4.1. Mekânsal etki

Mekansal bir hacme kimlik kazandırmak için renk en önemli araçlardan biridir. Renk kullanım şekli çok önemli bir faktördür. Mekânda oluşturmak istediğimiz etki ile algılanan etki arasında farklılıklar yaratabilecek kadar büyük gücü vardır.

Farklı renk, biçim, doku mekânsal algımızda farklılık oluşturur. Zihnimizde yaşadıklarımız ile görsel algılayışımıza karşı dilimizde çok sayıda anlatım şekli vardır. Mesela yüksek, ağır ve kalın yapı gücü, az katlı, açık renkli, hafif malzeme yapı dinginliği çağrıştırır (Botton, 2012). Literatürdeki çalışmalar da gösteriyor ki, renklerin canlılar üzerinde fizyolojik ve psikolojik etkileri mevcuttur. Mesela kırmızı rengin mekândaki etkisi neşe ve mutluluktur fakat negatif yönü ile de bakarsak şiddet ve korkuyu hissettirebilir. Yeşil doğanın rengidir, olumlu yönüyle insana huzur verir fakat tonu ayarlanamazsa çok sıkıcı bir algı bırakır. Mavi dinginliğin rengidir fakat bazen mekânda donuk bir etki bırakabilir. (Manav, 2015).

Mekâna ait renklerde sadece siyah ve beyaz tonlar kullanıldığı zaman mekânda tekdüzelik oluşturabilir. Bunun yanında doygun renklerin kullanıldığı bir mekân daha enerji dolu bir etki oluşturur. Fakat bu etki bazen renk karmaşasına da sebep olabilir.

Renklerin birliktelikleri; kullanıldıkları biçimlerin ve mekânların şekline göre algıda değişiklik oluşturur (Şekil 2.17).

Şekil 2.17. Nesnelere renk birliktelikleri (Manav, 2015)

Mekân içinde renkler kullanılırken, hangi yüzey ve biçimde kullanıldığı, kullanıldığı yüzeyin dokusu, mekana giren ışık ve ışığın açısı, mekan içindeki algıyı etkileyen faktörlerdir (Manav, 2015) (Şekil 2.18.).

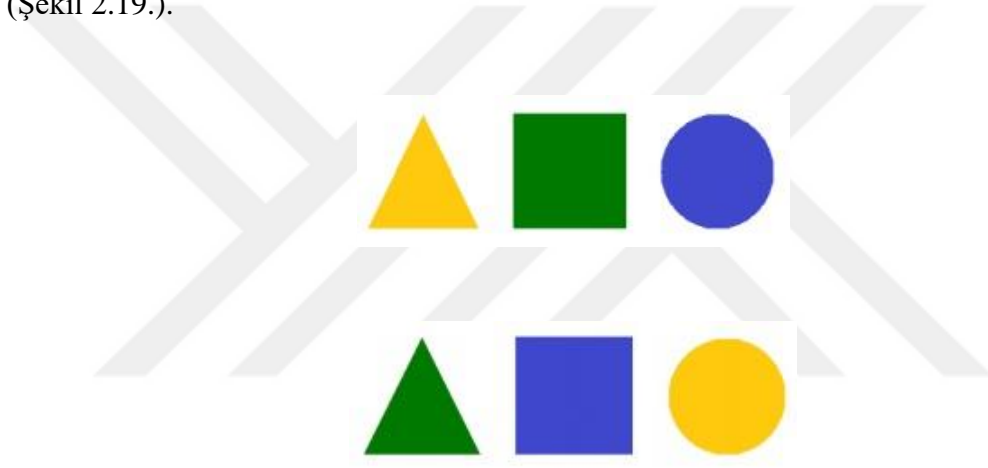

Şekil 2.18. Farklı yüzeylerde rengin etkisi (Manav, 2015)

2.1.4.2. Biçimsel etkiler

Geometrik şekiller mekâna veya tasarıma dekoratif bir etki kazandırır. Şekillerin tasarımda tekrarlarla kullanımı bir hareketlilik oluştururken, dekoratif etkiyi de artırır. Şekillerin kesişimi veya farklı metotlar ile kullanımı yeni ve farklı şekiller oluşmasını sağlar.

Mimaride rengin gözlemsel ve algısal en önemli etkileşimlerden birisi de biçimdir. "Renk bizi objeye götürür (Tunalı, 2013)". Renk ve biçimin arasındaki etkileşimden bahseden Kandinsky'e göre; "Sarıyla doldurulmuş bir üçgen, mavili bir daire, yeşilli bir kare, gene yeşilli bir üçgen, sarılı bir daire, mavili bir kare vb. Bütün bunlar birbirinden tamamen farklı olan ve farklı etkiler yapan varlıklardır (Kandinsky, 2011)" demiştir (Şekil 2.19.).

Şekil 2.19. Renk biçim ilişkisi

"Resmin hizmetinde iki silah vardır; form ve renk. Renk kendi başına bulunamaz; sınırsız yapamaz. Sınırsız bir kırmızı ancak zihinde bulunabilir. Kırmızı sözcüğü duyulduğunda, renk, belirli sınırlar olmaksızın akla gelir (Kandinsky, 2015, s.63)".

"Sınırlar gerekiyorsa canlandırılır. Gözle görülmeyip zihinde canlandırılan kırmızı, hem belirli hem de belirsiz bir izlenim bırakır ve ruhsal bir armoni meydana getirir. "Belirsiz" diyorum, çünkü sıcaklık ya da soğukluk hissi vermez. Böyle vasıfların, özgün 'kırmızılığın' modifikasyonları olarak sonradan hayal edilmesi gerekir. "Belirli" diyorum, çünkü ruhsal armoni ya da soğukluk gibi sonradan gelen vasıflara gerek duyulmaksızın oluşur' Renk-Biçim etkileşimi çok güçlü bir şekilde anlatmıştır (Kandinsky, 2015, s.64) ”.

Form, tamamıyla soyut ve geometrik olmasına rağmen ruhsal bir güce sahiptir. Bir üçgenin (dar açılı, geniş açılı ya da eşkenar olsun) kendine özgü bir ruhsal değeri vardır. Bu değer, başka formlarla ilişkilerine bağlı olarak bir şekilde değişebilse de, temel

niteliğini kaybetmez. Daire, kare ya da herhangi bir geometrik şekil de benzer bir durum arz eder.

Form ve renk arasındaki karşılıklı etkileşim böylece açıklanıyor. Sarı üçgen, mavi daire, yeşil kare, ya da yeşil üçgen, sarı daire, mavi kare- Hepsi başkadır, farklı algılara sahiptir.

2.1.4.3. Doku etkisi

Mimarlığa anlam kazandırmak için kullanılan birçok araçtan biride dokudur, doku da rengi büyük oranda etkiler. Mesela; beton önemli bir yapı elamanıdır, Paul Rudolph Sanat ve Mimarlık Akademi binasında, değişen agrega boyutları ile oluşturduğu beton bloklarının gün içinde değişen renk algını oluşturmaya çalışmıştır.

Rengin bulunduğu doku üzerindeki duruşu ışıkla birlikte algılanan görüntüsüdür. Bazı renklerin varlığı, altın, gümüş, bakır gibi metallerin renkleri, kesinlikle malzemenin varlığı ve görünüşüne bağlıdır. Örneğin gümüşün gümüş olarak algılanması sadece bir tek fiziksel özelliğe bağlı olmayıp, oldukça karışık bir açık-koyu yansıma düzeninin bütünlüğü içerisinde kaynaklanmaktadır. Ayrıca malzeme veya yüzey üzerinde uygulanmış renk ve boyalara da sık sık rastlanır. Bu tip renkler malzemeyi tam örtebilir, hakkında fazla bilgi vermeyebilir veya yarı-şeffaf olarak da rengini değiştirmekle birlikte malzemenin özellikleri hakkında daha fazla bilgi verebilirler. Ancak durum ne olursa olsun kullanıcıya ilk bilgiyi veren yüzey dokusu ve rengidir. Aynı sarı renge boyanmış bir ahşap yüzeyle metal bir yüzey eşit koşullar altında mutlaka birbirlerinden farklı görünürler. Kısaca yüzeylerin renkleri dokularından ayrı düşünülemez. Bu yakın bağlantıdan dolayı da birçok endüstriyel renk cetveli çeşitli malzemeler için üretilmiş ve piyasada mevcuttur. Fiziksel bir bakış açısından, çeşitli renk yüzeylerinin görünüşü çok karışık yollarla yüzeyin ışığı nasıl yansıttığına bağlıdır. Örneğin çok dikkatli bir şekilde parlatılmış bir ahşap ve hiç parlatılmamış bir ahşap arasındaki görünüş farkı, yüzeyler tarafından yansıtılan, kırılıp dağılan ışık miktarları arasındaki farktan kaynaklanır. Cilalanmış, parlatılmış ahşap çok sayıda üst üste yapılan yansımalarından dolayı koyu renkli görünür. Alt tabakadan yansıtılan ışık cilalı üst tabakadan geçemeyip tekrar alt yüzeye geri dönüp, belli bir kısmı ikinci defa emilir. Parlatılmış bir yüzey hem kırılıp ve dağılan yansıtılmış ışık miktarını ve hem yansıtılan ışığın ışın dağılımına ait kompozisyonunu etkiler (Jacob, 1972, s.153).

Doku, aydınlatmanın aynı yüzey dokusunun alt tabakalarından dağılan ve bu dağılımın yönlerinin de renk üzerinde etkileri olan bir görsel özelliktir. Bu değişimler, renk empresiyonları için dokusal özellikler vasıtasıyla yaratılır ve çeşitli örneklerle de anlatılabilir. Kırmızı bir plastik yüzey, kazıldığında parçaların kırmızı değil beyaz oldukları gözlenir. Aydınlatma ışınları yüzeye geldiklerinde kırmızı ortama giremeyip, dağınık bir şekilde yansıtıldıklarından dolayı parçalar kırmızı değil beyaz görünürler. Kuru, çatlamış toprağın grimsi, ıslak toprağın daha koyu görünmesinin sebebi de suyun ayna etkisiyle ışınlarının çoğunu emmesidir. Aynı şekilde cilalanmış ahşabın koyu görünmesi de yine ayna etkisinden kaynaklanır. Bu etki sonucunda ışık daha uzun bir mesafe kat edip daha sonra tekrar emilmektedir (Gerritsen, 1974, s.156).

Işık kaynağı, yüzey dokusu ve gözlemcinin her birinin kendi özellikleri dışında duruşu, yeri ve yönüne göre yüzey ve renginin algılayışı da yüzeyin parlaması, düşen gölgelerin yerleri, yoğunlukları ve yönleri de değişir ve tüm bunlar da yüzeyin rengini etkiler. Parlayış, kızılık, yüzey dokusunun olmayışıyla ilgilidir. Objeler alın veya cephe yüzeyini kuran doku aracılığıyla opak ve gerçek görünürler. Isıdan kor haline gelen, parlayan bir objenin parlaması böyle bir dış kabukla önlenemez, durdurulamaz. David Katz'ın terimiyle bir "yüzey renk" inden çok bir "film renk" ine sahiptir. “Gözlemciden sonsuz bir uzaklıkta ışık objenin içinde meydana gelir gibi görünür. Rembrandt aydınlık, parlaklık etkisini, en yüksek parlaklık alanlarına ufak detaylar vererek arttırdı (Arnheim, 1974, s.326) ”.

3. METOD VE MATERYAL

3.1. Çalışmanın Amacı

Hayatta yaşanan süre boyunca, hiçbir canlının hayata bakışı ve algıladıkları aynı değildir. Fiziksel ve ruhsal algılar hayata bakışı şekillendirir. Gözün; varlığını gördüğü ve beyne aktardığı veriler, fiziksel ve ruhsal algıları ortaya çıkarır. Mimaride de durum aynıdır. Bir yapının verdiği algıya bakılırken form, fonksiyon ve estetik verileri incelenir. Estetik veriler ele alındığında, yapının ve yapı malzemelerinin her bir özelliği farkında olunmadan beyinde gruplar oluşturur. Bu grupların uyum oranı yapının estetik algısında başarı veya başarısızlığa götürür. Tabi ki bu algılar ve sonuçlar göreceli olarak değerlendirilir, çünkü her bireyin algıladığı veriler farklıdır.

Alanya’da yapılar arasında dolaşırken, yapılarda kullanılan renklerin estetik veri açısından çok önemli olduğu görülür. Yapıların renklendirilmesinde seçilen renklerin, tercih edilme sebepleri nelerdir?, Tarihsel süreçte, yapı cephelerinde kullanılan renk tercihlerinin şekillenmesi nasıl oluşmuştur?, Alanya doğasında bulunan renklerin, yapı cephelerinde kullanılan renklere etkisi var mıdır? Sorularına aranılan cevaplar, tezin yazılma sebebini oluşturur. Suzan Habib’in 1995 yılında yazmış olduğu tezinde mimaride kullanılan rengin beş veri ile şekillendiğinden bahseder. Bunlar; “Doğaya gönderme yapılarak kullanılan renk, Tarih ve geleneklerin yorumlanması ile oluşan renk, Yapılı çevreye uyum sağlamak için kullanılan renk, Yapılı çevre ile tezatlık oluşturmak için kullanılan renk, belirli bir malzemeyi anımsatmak için kullanılan renk” değerlendirmeleridir. Suzan Habib’in yapmış olduğu bilimsel araştırmada bahsettiği faktörlerin, Alanya renk kullanımı için de geçerli midir?

Tüm bu sorulara cevap arayan bu bilimsel araştırma, elde edilen sonuçlar ile daha sonra yapıla bilinecek renk paleti oluşturma çalışmasına altlık olacaktır.

3.2. Yöntem

Amaca yönelik yapılan bu araştırmada öncelikli olarak literatür araştırması yapılmıştır. Nitel (Gözlemsel ve Keşifsel) Araştırma Yöntemi kullanılarak incelenen bölgelerin doğası farklı saatlerde incelenmiştir. İnceleme bölgesine siluet oluşturan çok sayıda yapı cephesi fotoğraflanarak arşivlenmiştir. Materyaller üzerinde etki eden tüm değişkenler araştırılmıştır. Gözlemsel araştırma yöntemi ile bu bölgelerde yapılar, doğal bitki örtüsü ve doğası; farklı tarih, mevsim ve saatlerde yaya olarak incelenmiştir. Araştırmaya veri oluşturacak kısımlar fotoğraf makinası ile fotoğraflanmıştır. Bu

bölgelerdeki yapılar gruplandırma yapılarak çalışılmıştır. Fotoğraf makinası açısının elverdiği ölçüde çekilen resimlerle siluet oluşturulmuş ve bu silvette renk geçişini tanımlanmaya çalışılmıştır.

Tamamlanmış olan bu Nitel Araştırma' da; incelenen ve görülen tüm bu bilgiler altlığında Alanya'da rengin tarihsel süreci incelenmiştir.

3.3. Materyal

Yapılan bu bilimsel araştırmada aranan cevapları bulmak için Alanya'nın ana özelliklerini gösteren üç bölge seçilmiştir. Bu bölgelerden; Tarihi Yarımada rengin tarihsel sürecini anlatan ve renk kimliğini oluşturan en eski bölgedir. Yapılan araştırmalara göre Tarihi Yarımada Alanya'nın ilk yerleşim bölgesidir. Helenistik, Bizans, Roma, Selçuklu, Osmanlı döneminde varlığını sürdürmüştür. Bu sebepten dolayı rengin Alanya'da çıkış noktasını Tarihi Yarımada'dan başlatılmıştır. Tarihi Yarımada bulunan ahşabın, taşın, toprağın, doğal malzeme ile inşa edilen tüm yapıların oluşturduğu bir renk kartelası vardır. Mahallenin içinde; En eski tarihi yapıların bulunduğu ve restorasyon çalışmaları ile aslının korunmaya çalışıldığı, geleneksel malzemenin hakim olduğu; Andızlı Camii Sokak, Kozan Sokak, Esat Burcu Sokak, Şakirler Sokak, Kale Caddesi, Ehmedek Sokak, Erken Sokak bu bölgedeki inceleme alanlarıdır. Tüm bu sokaklara girildiğinde taşların kahverengi, sarı, gri, renk uyumu, sokak ve duvarlarda göze çarpar. Taşın doğal yapısı, zeminde ve yüzeyde kendine has her tonunu yansıtır. Sokaklardaki yer döşemesinde, Arnavut kaldırımlarında, bahçe duvarlarında, yeşilliklerin içinde, bina cephelerinde grinin, sarının, kahverenginin tonları görülür.

Araştırmada Tarihi Yarımada'nın hemen yanında yer alan Çarşı Mahallesi tampon bölgesi olarak seçilmiştir. Malımlar Sokak, Sultan Alâeddin Caddesi, Kale Caddesi, Yamaç Sokak, Helvacı Caddesi tarihi kalıntıların azda olsa görüldüğü ve rengin farklılaşmaya başladığı sokaklar olduğu için bu mahalledeki inceleme bölgesidir. Bu bölgesinin tampon bölge seçilmesinin birkaç sebebi vardır. İnceleme bölgesinin içinde bulunan surlar Tarihi Yarımada'nın devamı niteliğindedir. Tarihsel dokunun bulunduğu Çarşı Mahallesi'nde Tarihi Yarımada ile benzerlik gösteren bitki örtüsü mevcuttur. Fakat mimari yapılaşma, şuanda merkez olarak nitelendirdiğimiz Anıt meydanı ve sahil şeridinin oluşturduğu Ahmet Tokuş bulvarında bulunan 1940-1950'li yılların yapıları ile benzerlik gösterir. Bu yapılardan farkı daha az katlı olmaları ve daha geniş arazi içinde bulunmalarıdır.

Tarihi Yarımada ve arşı Mahallesi'ne alt kottan, deniz cephesinden bakıldığında deniz kenarında bu siluetin devamı niteliğinde olan Ahmet Tokuş Bulvarı değişimin geldiği noktayı görmek için seçilmiştir. Bu ana arter üzerinde siluet oluşturan 78 adet yapı cephesi incelenmiştir. Bu bölge 1950-1960'lı yıllara tanıklık ederek tarihi dönemden günümüze Tarihi yarımada ve arşı Mahallesinde kullanılan renklerin ne şekilde değişerek şekillendiğini gösteren bölgedir.

Tarihi Yarımada bulunan renk ve malzemeler, arşı Mahallesi'nde gerek teknolojik gelişmeler, gerekse özel tercihler sebebi ile farklılaşmıştır. Bu bölgenin siluet devamlılığını sağlayan Ahmet Tokuş Bulvarında, bu değişim arşı Mahallesi'nin devamı niteliğinde olup, rengin sembolik, tarihsel ve yeni malzemeler ile farklılaşan algısını ortaya koyar. Bu sebeple Tarihi Yarımada, 20. YY. yapıları ile çevrili Ahmet Tokuş Bulvarı ve Tarihi Yarımada ile Ahmet Tokuş Bulvarı arasında geçiş niteliği taşıyan arşı Mahallesi yapıları ve doğal çevresi ile inceleme bölgesi seçilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Alanya Kentinin Tarihsel Gelişimi

Alanya, 276.000 kişilik nüfusuyla Türkiye'nin Akdeniz kıyısındaki önde gelen turizm merkezlerinden birisidir. Kent, yerleşim merkezinin güneyinde bulunan surlarla çevrili tarihi yarımadanın eğimli bir topografyası vardır. Toros Dağlarının uzantısı halinde denizden yüksekliği 250 metreyi bulan dik kayalıklı bu yarımada ince bir burun ile Akdeniz'e sapanmaktadır. Alanya'nın eski yerleşiminin bulunduğu bu alanda günümüzde 500 kişi iki mahallede yaşamaktadır.

Alanya'nın ilk yerleşimi ile alakalı kesin sonuçlar bulunmamaktadır. Fakat 1957 yılında Prof. Dr. Kılıç Kökten'in Kadiini Mağarasında yaptığı incelemeler Alanya'nın Üst Paleolitik (M.Ö.20.000, - 17.000) dönemlerde var olduğunu göstermektedir. Alanya'nın ilk çağlarına ile Bizans dönemine ait yeterli veri bulunmamaktadır. Fakat M.S.7. yüzyılda savunma önemli bir hal almıştır ve kale yapımı önemli hale gelmiştir. Bu sebepten dolayı Alanya ve çevresinde bu döneme ait fazlaca kale bulunmuştur (http-14) (Resim 4.1.).

Resim 4.1. Kızıl Kule

“1243'deki Moğol saldırıları 1277'de Mısır Memluklerinin Anadolu'ya girmeleri Selçukluları yıpratmış, 1300 yılında Selçuklu Devleti parçalanmış ve bölge Karamanoğulları tarafından beş bin altın karşılığında Memluk Sultanına satılmış daha sonra 1471 yılında Fatih Sultan Mehmet zamanında Osmanlı Devleti sınırları içerisine alınmıştır.

Alanya, Tarsus ile birlikte 1571 yılında Kıbrıs eyaletine bağlanmış, 1864 yılında ise, Konya vilayetinin sancağı olmuştur. 1868 yılında Antalya'ya bağlanmış, 1871 yılında bu ilin ilçesi olmuştur (Koçak, 2012) ”.

13. YY'da Anadolu Selçuklu hükümdarları 1.Alâeddin Keykubad, Alanya kalesini fethetmiştir. 1.Alâeddin Keykubad buraya kendisi için bir saray inşa ettirmiştir.

Selçuklular Konya'nın yanı sıra Alanya'yı kış aylarında kullanacakları başkent ilan etmişlerdir.

4.2. Alanya'nın Doğası Ve Renkler

Alanya Tarihi Yarımada, tüm bu uygarlıklara ve tarihe tanıklık eden ve Alanya'ya ait gerçek kimliği gösteren bölgedir. Bölge incelenirken Roma'dan, Bizans'a, Selçuklu Devleti'ne ve günümüze kadar geçen tüm süreçlerin izleri görülür. Alanya'nın en eski tarihi yerleşkesi üç mahalleden oluşur. (Tophane mahallesi, Hisar İçi Mahallesi ve Çarşı Mahallesi) Tophane Mahallesi ve Hisar İçi Mahallesi detaylarda da görüleceği üzere tarihten bu yana tüm izleri yansıtan mahalleler iken Çarşı Mahallesi Cumhuriyet döneminde yoğunlaşan yapıları ile yakın tarihe örnekler sunar. Bu mahallelerden çarşı mahallesine doğru geçerken, belli bölgelerde sur kalıntıları gibi tarihi dokulara rastlansa bile Tarihi Yarımada'yı anımsatmayan bir kent dokusuna sahiptir. Tarihi Yarımada Alanya'nın üst kotunda konumlanır. Şehrin merkezi deniz kotundan başlar.

Deniz kotundan itibaren üç paralel ana arter Alanya'nın ana dolaşım hattını oluşturur. Bu ana arterlerden deniz kotunda yer alan sahil Caddesi deniz cephesinden bakıldığında, Tarihi Yarımada ile siluet birlikteliği oluşturur. Bu birliktelikte, Çarşı Mahallesi, Tarihi Yarımada ve Sahil (Ahmet Tokuş Bulvarı) Caddesi arasında geçiş oluşturur. Zaten bu üç ana hattan (Ahmet Tokuş Bulvarı, Şevket Tokuş Caddesi, 35 metrelik Çevreyolu) yapımı en eski olan Sahil (Atatürk) Caddesidir. Bundan dolayı üst kottan, deniz kotuna (tarihi bölgeden, şehir merkezine) inişte bir bağlantı kurulacaksa, Sahil (Ahmet Tokuş Bulvarı) Caddesi silueti bu bağlantıya çok önemli katkı sağlamaktadır. Bu bağlantı bize Alanya'nın tarihsel süreci hakkında bilgi verir. Alanya'nın bu tarihsel süreci, renklerin tarihsel süreci hakkında da önemli bilgiler sunar. Tarihten bu yana tercih edilen, şekillenen ve uygulanan renklerin nasıl dönemler geçirdiğinin bilgisi bu hatta izlenir. Renklerin tarih ilerledikçe, Alanya'daki değişimini incelemenin yolu, farklı bakış açılarını birleştirmek ile gerçekleşir. Suzan Habib'in de bahsettiği gibi; 'Dünya çapında, özellikle Avrupa ve Amerika'da mimarların mimari rengi nasıl ele aldıklarına bakıldığında bir dönemin tekdüze renkliliğine veya renksizliğine karşı beş farklı yaklaşım göze çarpmaktadır.

-Yüzyılın ilk yarısında başlatılan, eski anlam ve sembollerden arındırılmış, mimari bir unsur olarak kullanılan renk,

-Doğaya gönderme yapılarak kullanılan renk,

-Tarih ve/veya geleneklerin tekrar ve yorumlamalarıyla kullanılan renk,
-Yapılı çevreye uyum sağlayarak veya ona karşı çıkılarak kullanılan renk,
-Belirli malzeme veya malzemeleri anımsatmak amacıyla kullanılan renk şeklinde yapmış olduğu saptama, Alanya'da seçilen kent bölgesinde incelenmiştir. Kale'den başlayarak, Sahil (Ahmet Tokuş Bulvarı) Caddesine doğru giden hat aynı zamanda tarihsel bir geçittir. Kale'de olduğu gibi öncelikle kullanılan malzeme ile ortaya çıkan renk, sonradan mimari bir unsur gibi; zaman zaman yapılı çevreye uyum sağlamak için, kimi zaman da tarihsel unsurları hatırlatır.

Alanya; doğa ve yapılanmasını tüm dünyaya sergiler. Deniz mavi tonları şehirde baskın bir şekilde izlenir. Alanya'nın iklimsel şartları sayesinde bitki örtüsü çeşitlenir. Şehrin merkezinden dağlara kadar yeşil tonlarının ön planda olduğu bitki örtüsü görülür. Yeşil ve mavi rengin şehirdeki baskın etkisi doğal yapısından kaynaklanır (Resim 4.2.).

Resim 4.2. *Damlataş sahili*

Alanya'nın merkezinde ve tüm çevresinde narenciye bahçeleri bulunur. Bu narenciye bahçelerinde portakal, limon, turunc yetişir. Bu ürünlerin sarı ve turuncu renkleri Alanya'da çok görülür (Resim 4.3.).

Resim 4.3. *Portakal bahçesi*

Bahar aylarında tüm bölgelerde sarı, kırmızı, mor, mavi, vb. her renk çiçek yetişir. Gerek sonradan, gerekse doğal şartlar ile oluşan bu bitki düzeni, Alanya doğasındaki renk uyumuna örnektir (Resim 4.4a., 4.4b.).

Resim 4.4a. *Sedire Çayı*

Resim 4.4b. *Gelincik*

Alanya'nın Tarihi Yarımada'sında bulunan tarihi yapılar, tarihte kullanılan malzemeler, restore edilen yapılar, yürüyüş akslarında bulunan taşlar ve tüm doğal malzemelerin renkleri (genel olarak; sarı, kahverengi, gri tonları) şehrin genel renk kartelâsını oluşturur. Tarihi Yarımada'da tarihi yapı ve malzemelerin dışında maki, kaktüs, sukulentten oluşan ve her daim yeşilliğini koruyan bitki örtüsü bulunur (Resim 4.5.).

Resim 4.5. *Tarihi Yarımada*

Bölgede; doğal taşların arasından çıkan dikenli bitkiler, kayalıklardan fışkıran kaktüsler, yapıların üzerini saran begonviller, çimenlerin arasında yetişen renkli papatyalar kapsamlı bir renk kartelası oluşturur (Resim 4.6a, 4.6b, 4.6c, 4.6d).

Resim 4.6a. *İncir ağacı*

Resim 4.6b. *Papatya*

Resim 4.6c. *Begonvil*

Resim 4.6d. *Sardunya*

Tarihi bölgede genellikle suyu az isteyen kaktüs ve dikenli bitkilere rastlanır (Resim 4.7a., 4.7b.). Renkli çiçeklerin bahar aylarında kendini göstermesiyle bölgede tüm renkler görülür. Bitki örtüsünün ana rengi olan yeşilin her tonu Tarihi yarımada bulunur. Sarı, kırmızı, mor, turuncu, leylak tüm renklerin çoğu tonu bu bölgede, genellikle bahar aylarında görünür.

Resim 4.7a. *Kaktüs*

Resim 4.7b. *Kırmızı-yeşil*

Doğal yapı içinde canlanan ve yeşilin her tonunu bizlere gösteren bitkiler, doğal taşım kendine has kahverengi, sarı ve gri tonlarıyla bir arada görünür.(Resim 4.8.)

Resim 4.8. *Doğal taş*

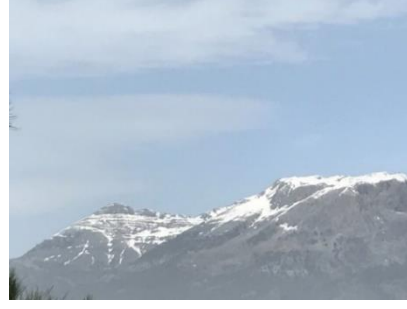
Alanya’da Tarihi Yarımada’ya korunmuş bölge olarak bakılır. Alanya’nın çarpık yapılaşması içinde, insan ölçeği ve kuş bakışı ile şehre bakıldığında Tarihi Yarımada kendine özgü, eskiye dair yaşanmışlıkları gösterir. Sit alanı içinde kalan bölgenin rekreasyon ve bitki örtüsüne mümkün olabildiği kadar müdahale edilmemiştir.

Alanya’nın kuşbakışı görüntüsü çok karmaşıktır. Bu yapı karmaşası içinde Alanya’ya ait doğal bitki örtüsünü görmek oldukça zordur. Rengârenk, birbirinden ve döneminden oldukça bağımsız olan yapılaşmadaki renk farklılıkları bu karmaşıklığı artırır (Resim 4.9.).

Resim 4.9. *Tarihi Yarımada’dan kente bakış*

Alanya Toros Dağları ile çevrilidir. Tarihten buyana bu coğrafyada yaşayan halk, dağların oluşturduğu ekolojik farklılıklardan dolayı göçebe hayatını benimsemiştir. Alanya’nın sıfır kotunda hava günlük güneşlik bir haldeyken, dağlara kar yağmaktadır. Aşağılarda mavi, yeşil ve sarı tonları görülürken, dağlara çıktıkça karın beyazı ve dağların kahverengi, gri tonları görülür (Resim 4.10.). Aynı gün içinde tüm mevsimlerin yaşanabildiği şehir, bitki örtüsü ile bu farklılığı ortaya koyar.

Resim 4.10. *Kaplanhanı Yaylası*

Yaylalara çıkıldığı zaman farklı rakım ve yönlerde dağların yapıları ve renkleri değişir.

Resim 4.11. *Dağların renk tonları*

Gri, sarı ve kahverenginin baskın olduğu dağlar, temmuz ve ağustos ayları dışında beyaz renktedir. Dağlarda her zaman yeşil kalabilen çamlıklar bulunur (Resim 4.11.). Çoğu çamlığın toprağı kırmızı ve kahverengi tonlardadır. Bu durum kırmızı ve yeşilin doğadaki renk uyumu gösterir (Resim 4.12.).

Resim 4.12. *Kızılalan*

Dağlardan alt kotlara inildikçe karşımıza ekin tarlaları çıkar. İlbaharda yeşil tonlarını taşıyan bu tarlalar sonbaharda sarıya döner (Resim 4.13).

Dağlarda bulunan yeşil tonları yüksek kotlarda artar. Dağlarda, bahar aylarında açan sarı, kırmızı, mor, beyaz ve diğer renkteki çiçekler Alanya'nın renk paletini çeşitlendirir (Resim 4.14.).

Resim 4.13. *Çamlıca*

Resim 4.14. *Mahmutlar*

Dağlardan denize doğru indiğimizde karşımıza Dim Çayı, Sedire Çayı çıkar (Resim 4.15.). Bu çaylar yeşilin içinden akarken, suyun yansıması olan mavi ve yeşil renkleriyle doğadaki renk uyumunu gösterir.

Resim 4.15. *Sedire Çayı*

Alanya Tarihi bölgede, yapılarda en çok kullanılan doğal malzeme taştır. Bu taş; Antalya- Gazipaşa arasında yer alan Alanya napı olarak değerlendirilen sahil şeridinde Dim çayı, Alara çayı, Düden çayı ve diğer akarsuların sürükleyerek getirdikleri çökeltiler Antalya ovasında Varsak köyü civarında olan travertenler; kalsiyum bikarbonat CaHCO_3 olup yaygın olarak çıkarılmaktadır. Düden çayının taşıdığı bu çökeltilere halk arasında Por taşı adı verilmektedir. Dim çayı ve saklı kent vadisi suyunun taşıdığı çökeltilerde dolomit veya dolomitik kalkere rastlanır. Jeolojik yapının üst katmanlarda kum taşı ve traverten kayaların hemen her yerde bulunduğu; Toros dağlarının güney eteklerinde bulunan Roma şehirlerinde kullanılmış kesme taş örgülü duvarlarda görülmektedir. Bu çökeltiler Alanya'da tarihten bu yana en çok kullanılan taş malzeme olmuştur. İç duvarlarda taşların kırılma yüzeylerinde kırmızı-kahve renkli demirli silikatlı kumtaşı ve gri- açık mavi renkli kalker olan taşlara 'Alanya inşaat çevresinde gök taşı' adı

verilmektedir (Resim 4.16.). Bölgede kullanılan taş duvarlarda baskın rengin kahverengi, gri tonlarının baskın olmasının sebebi bu taş malzemesinden kaynaklanır. Yörede sınırlı sayıda bilinen taş ocakları bulunmaktadır. İhtiyaç duyulan malzemenin eski yerleşmelerden sökülerek veya çevredeki yükseltilerden kırarak çıkarıldığı ifade edilmektedir.

Bu şekilde toplanmış moloz taşlar ile yapılmış kiklop (Mozaik) tipi duvarda düzgün seviyede örülmesi için daha küçük boyutlardaki taş parçaları dolgu olarak kullanılmıştır (Koçak, 2011) ”.

Resim 4.16. Kırılma yüzeyi gri-mavi renkli kalker, Küçük dolgu taşlar

4.3. Tarihi Yarımada'da Yapılı Çevre Ve Renk

Alanya'nın yapısal çevresinin tarihsel süreci, renklerin tarihsel süreci hakkında da önemli bilgiler sunar. Tarihten bu yana tercih edilen, şekillenen ve uygulanan renklerin nasıl dönemler geçirdiğinin bilgisi izlenir.

Bu araştırmada tarihi yarımada da Tophane ve Hisariçi Mahalleleri, Çarşı Mahallesi ve Ahmet Tokuş bulvarı, mimari çevrede rengin kullanımını incelemek için seçilmiştir.

4.3.1. Tarihi Yarımada'daki geleneksel Alanya evlerinin genel özellikleri

Günümüze kadar gelebilmiş olan Geleneksel Alanya Evleri 19.yy da ve 20.yy'ın başında inşa edilmişlerdir. 1922 yılında Yunanistan ve Türkiye arasında gerçekleşen mübadeleye değin Alanya'da asıl yapı ustaları Rum cemaatten taş ustaları ve marangozlardır. Mübadeleden sonra ise Türk Ustalar geleneksel yapı yapma sanatını devam ettirmişlerdir. Geleneksel Alanya evlerinde sıvasız olarak kullanılan taş malzemesi, kahverengi, sarı, grinin ton renkleridir. Yılların etkisi ile kirlenen duvarlarda siyah rengi görülür.

Geleneksel Alanya Evleri çoğunlukla iki katlı yapılardır. Alt katlar daha çok hayvanların barındığı ve depolama işlemlerinin yapıldığı mekânları içerir. Üst kat ise asıl yaşama katıdır.

Alanya Kalesinde yer alan evler genelde dış sofalı plan tipine sahiptir. Yörede zemin katta yer alan sofa “avlu” üst katta yer alan sofa ise “hayat” diye adlandırılır. Avlu da hayat da evin manzara yönünde yer alır. Zemin katta avlunun gerisinde “gedey” adı verilen ahır, samanlık ve depo görevleri gören odalar yer alır. Üst katta ise “hayat”ın gerisinde “içeri” adı verilen yatak odası ve mutfak amaçlı kullanılan mekânlar yer alır. Bu odalardan daha büyük olan “büyük içeri”, daha küçük olan ise “küçük içeri” diye adlandırılır. Evin manzaraya en hâkim köşesinde “çağnişir” yer alır. Çağnişir evde bezemeleri en fazla olan mekândır. Misafir odası olarak kullanılır. Misafir olmadığı zamanlarda da evin büyüklerinin oturduğu yerdir. Çağnişirde ahşap yoğun kullanılır. Kullanılan ahşap rengi genelde kahverengi olsa dahi mavi, sarı, yeşil kırmızı renkleri de görülür. Büyük evlerin bazılarında “çağnişir”in hemen yanında manzaraya hakim bir mekan daha yer alır. “Mabeyn” diye adlandırılan bu mekân “çağnişir” den daha küçüktür. Kalabalık misafir zamanlarında erkekler “çağnişir” da ağırlanırken, bayanlar da “mabeyn” de otururlar. Banyo ve tuvalet genellikle evin yan cephesine yaslanmış ayrı bir küttedir.

Alanya Kalesi’nde, surlar içinde yaşayan halk, 1960'lara kadar, yüzyıllar boyu suyunu sarnıçlarda depoladığı yağmur sularından temin etmiştir. Bu nedenle her evde bir sarnıç yer almıştır. Sarnıç evde mutfağın altına denk gelen yerde yer alır. Mutfağa açılan sarnıç ağzından su çekilir. Sarnıcın suyu ise çatıdaki yağmur suyunu boru ile toplayan bir sistemle temin edilir. Sarnıçlarda tuğla rengi taşlar kullanılmıştır.

Geleneksel Alanya evlerinin zemin katları ahşap hatıllı moloz taş duvarlar ile inşa edilmiştir. Ahşap bazen renklendirilmiş olsa dahi genel olarak kahverengi renktedir. Geleneksel malzeme olarak kullanılan taşlarda, kahverengi ve gri tonları yoğundur. Taşların arasında kullanılan derz genellikle beyazdır. Üst katta ise manzara yönünde ahşap bağdadi ya da ahşap çatki arası tuğla ya da taş dolgulu, geniş açıklıklı ince duvarlar yer alır. Bu duvarlar sıvandığı zaman sıva üzeri, sarı, pembe gibi renkler ve genellikle beyaz renk ile boyandığı görülür. Sıvanmayan duvarlarda ahşabın kahverengi tonları ve taşın tuğla rengi, kahverengi, gri, sarı tonları görülür. Geride yer alan “içeri” adı verilen odalar ise yine ahşap hatıllı moloz taşlar ile inşa edilmiştir. Bu odalarda da kahverengi ve gri tonları yoğundur. Taşlar arasında beyaz ve bej tonlarında derzler bulunur. Bu

bölümün çatı örtüsü toprak damdır. Evlerin cephelerinde yer alan ahşap doğrama ve kapılarda mavi ve yeşil renkleri kullanılan evler vardır. Evlerin iç bölümünde ahşap malzemedен yapılmış olan dolap, doğrama ve merdiven gibi yapılarda da kahverenginin dışında mavi, yeşil, sarı, kırmızı gibi renklerin kullanıldığı görülür. Ahşap bağdadi bölümün üst örtüsü ise alaturka kiremitli kırma çatıdır. Alaturka kiremit; kahverengi kiremit tonlarındadır fakat eskime ile birlikte siyah renk de görülür. ‘Çağnışır’ın çoğu zaman kendisine ait alaturka kiremitli bir kırma çatısı vardır. Banyo tuvalet mekânlarının da çoğu zaman kendilerine ait tek yönde eğimli bir çatısı bulunur.

Alanya Kalesi’nin dışında, şehir düzlüğünde yer alan evlerde kaledeki gibi dış sofalı evler de bulunmakla birlikte, orta sofalı, başka bir deyişle, karnıyarık planlı evlere de sık rastlanır. Bu evler arasında orta ölçeklilerin yanında, varlıklı aileler tarafından yaptırılmış çok büyük ölçekli toplam kapalı alanı 500-600 m2 evlere de rastlanır.

Alanya Evlerinin yapımında yoğunlukla kullanılmış olan ağaç sedir ağacıdır. Yörede sedir ağacı “katran” diye adlandırılır. Sedir yanında ardıç, ceviz ve çam cinslerinin de kullanıldığı görülür. (Emine Cimrin Koçak- Eray Erdem Evi Rölöve (Gözlem Ve Belgeleme) Raporu).

4.3.2. Tophane Mahallesi

Tophane mahallesi, doğal bitki örtüsü, topografik yapısı, geleneksel Alanya evleri ve yenileme yapılan evleri ile Alanya’nın en eski kimliğini bize yansıtır. Topografik yapısı eğimlidir bundan dolayı yapı cepheleri deniz manzarasına bakar (Şekil 4.1.) (Resim 4.17.). Çoğu eski yapıya ait su sarnıcı bulunur bunun sebebi buradaki yapılaşmanın doğal su kaynaklarına yakın olmasıdır. Bölgenin eğimli yapısından dolayı evler teraslama şeklinde yapılmıştır. Kottan dolayı yapılar birbirinin manzarasına mani olmaz.

Şekil 4.1. Tophane Mahallesi krokisi

Resim 4.17. *Tophane Mahallesi*

Tophane mahallesi tarihten bu yana insan ölçeğinde tasarlanmış bir yaşam alanıdır. Az katlı yapılar, dar sokaklar, birbirine saygılı yapı konumlanmaları bu bölgeyi insan ölçeğinde gösterir.

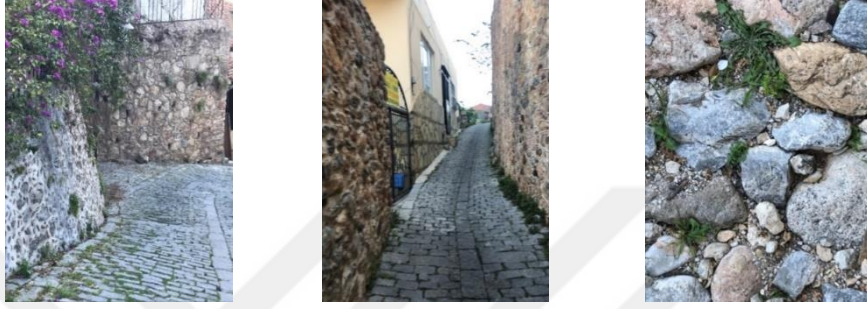
Bölgede renk kartelasını oluşturan en önemli yapılardan biri, kendine has doğal rengi Kızılkule ve Alanya kalesini oluşturan surlardır. Kızıl Kule rengini ve adını kırmızı tuğladan almıştır. Kırmızı ve Kahverengi karışım olan tuğla kırmızısı rengindedir (Resim 4.18.).

Resim 4.18. *Kızılkule*

Yarımadayı çepeçevre saran surlar 6 km uzunluğundadır. Dik kayalıklar üzerinde inşa edilmiş surlar, yarımadaının karayla bağlandığı kuzey tarafta karadan gelecek saldırıları önleyebilmek için daha güçlü yapılmıştır. Buradaki sur sistemi hendek suru, hendek ve hendek arkasında içerisinde yürüme yolu bulunan yüksek sur duvarları şeklindedir. Sur yüksekliği yer yer 20 metreye ulaşmaktadır. Alanya Kalesi; Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemine tanıklık etmiştir. Kalenin surları bazı bölgelerde harçsız iri taşlardan, bazı bölgelerde de harçlı iri taşlardan oluşur. Genel anlamda Kale surları Antik çağdan devşirme malzeme ile yapılmıştır. Tepeden Alanya'ya siluet oluşturan kale surların rengi, doğadaki taşların rengi gibidir. Kahverenginin açık tonları, gri, sarı tonları beraber şehre uyum içinde yansır. Yılların etkisi ile kirlenen taşlar belli yerlerde siyah renktedir.

Mahallenin içinde; Andızlı Camii Sokak, Kozan Sokak, Esat Burcu Sokak, Şakirler Sokak bu çalışmadaki inceleme alanlarıdır (Resim 4.19.). Tüm bu sokaklara girildiğinde taşların kahverengi, sarı, gri, renk uyumu, sokak ve duvarlarda göze çarpar. Taşın doğal yapısı, zeminde ve yüzeyde kendine has her tonunu yansıtır. Sokaklardaki yer döşemesinde, Arnavut kaldırımlarında, bahçe duvarlarında, yeşilliklerin içinde, bina cephelerinde grinin, sarının, kahverenginin tonları görülür.

Resim 4.19. *Tophane Mahallesi sokakları*

Taşın etkisinin ve görüntüsünün hâkim olduğu bu bölgede, kahverengi, gri, sarı tonları bitki örtüsünün renkleri ile doğadaki renk uyumuna örnektir (Resim 4.20.).

Resim 4.20. *Kahverengi, gri, sarı tonları ile doğal taş*

Tarihi yapılaşmada kullanılan malzeme taş ve ahşaptır. Taşlar arasında bulunan harç beyaz ve bej tonlarıdır. Bazı yapılarda bu derzlere küçük parçaları olan kiremitler yapıştırılmıştır. Bu doğal malzemelere eşlik eden renk, ahşapta kahve tonları, duvarlarda ise beyazdır (Resim 4.21a., 4.21b., 4.21c.).

Resim 4.21a. *Beyaz cephe ve derzler*

Resim 4.21b. *Kahverengi panjur ve doğal taş Kullanımı*

Resim 4.21c. *Doğal taş duvar*

Çoğu yapı çatılarında alaturka kiremit, kiremit rengi olarak kullanılmıştır. Zamanla deforme olan çatı malzemesi; siyah ve gri tonlarıyla birlikte görülür (Resim 4.22.).

Resim 4.22. *Rengi deforme olmuş alaturka kiremitli çatı*

Tarihi yapıların dış yüzeylerinde, (Geçmişte farklı renklerde dirler.) ve restorasyon yapılan yapı yüzeylerinde genel olarak beyaz renk tercih edilmiştir (Resim 4.23.). Beyazın dışında kullanılan renkler olsa dahi sayıları çok daha azdır (Resim 4.24a., 4.24b.).

Resim 4.23.*Tophane Mahallesi*

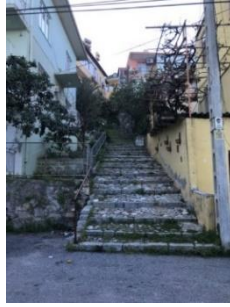

Resim 4.24a.*Açık pembe derz*

Resim 4.24b.*Açık sarı cephe*

Eğimli bir arazi olan Tophane Mahallesinde, kademelendirmeyi çözmek için çok sayıda merdiven ve maldanlar kullanılmıştır (Resim 4.25a., 4.25b.).

Resim 4.25a.*Doğal taştan merdiven*

Resim 4.25b.*Doğal taştan yapılmış maldanlar*

Tophane Mahallesi'nde renk, doğal malzemenin renginden oluşur. Taşın, ahşabın, derzlerin renkleri bölgenin renk paletini oluşturmuş ve yapılı çevre, kendiliğinden gelişen bitki örtüsünün yeşil tonları ile bir arada görülür (Resim 4.26.).

Resim 4.26. Taş ve doğal bitki örtüsü

4.3.2.1. Ali Gürses evi

Yapı, Antalya ili, Alanya ilçesi, Tophane Mahallesi, Topönü Sokak 43 ada 2 parselde yer alan 3 no’lu konuttur. Ev Tophane Mahallesinin alt bölümünde Tarihi Andızlı Camii’nin güneyinde, geçmişte “Çelliönü” diye bilinen mevkidedir.

“Çevredeki diğer geleneksel konutların geneli gibi bu yapının da alt katları çepeçevre ahşap hatıllı, moloz taş duvarlar ile inşa edilmiş korunaklı mekânlardan oluşur. Üst katta ise manzara yönünde, ağırlıklı olarak ahşap malzeme ile inşa edilmiş açık-serin mekânlar yer alır. Bu bölümün gerisinde ise ahşap hatıllı moloz taş duvarlar ile inşa edilmiş, daha korunaklı ve açıklıkları daha az olan mekânlar bulunur (Koçak, 2012)”.

Yapının taş olan kısımlarında sarı ve kahverengi tonları yoğunluktadır. Sıvanmış dış duvar bej rengindedir. Cepheye açılan panjurlar yeşil renktedir (Resim 4.27.).

Resim 4.27. Güney cephesi yeşil panjurlar

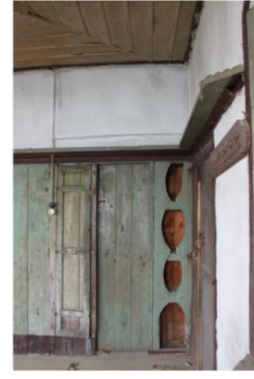
Yapının taşıyıcı ahşabında her ne kadar kahverengi kullanılsa dahi niş, dolap, yüklük, tavanlarda yeşil, mavi, kırmızı renkleri görülür. Motiflerde turuncu, mavi, yeşil birliktelikleri vardır (Resim 4.28a., 4.28b., 4.28c. - Resim 4.29a., 4.29b., 4.29c.) (Koçak, 2012).

Resim 4.28a. Hayat kapı

Resim 4.28b. Oda

Resim 4.28c. Yeşil renkli nişler

Resim 4.29a. Oda yüklük

Resim 4.29b. Oda tavan

Resim 4.29c. Oda

4.3.2.2. *Emine-Murat Koçak evi*

Yapı, Alanya Kalesi, Tophane Mahallesi, Çakırlar Çıkmazında, 295 ada, 3 parselde yer alan 9 numaralı konuttur. Ev Tophane Mahallesinin üst bölümünde, şu anda okul öncesi eğitim amacı ile kullanılan Alâeddin Keykubat İlkokulunun güneydoğusunda yer almaktadır. Ev Alanya Kalesinin doğal ve tarihi zenginliklerinin iç içe olduğu bir bölgede yer alır (Resim 4.30a., 4.30b.).

Resim 4.30a. Doğu cephesi

Resim 4.30b. Çardaktan geriye kalan bölüm

Yapının alt katında görülen moloz taş duvarların derzlerinde ve çapraz hatıllar arasında kullanılan kiremit rengi taşlar yapıyı kahverengi tonlarında gösterir. Taşıyıcı

sistem olarak kullanılan ahşaplar kahverengidir. Sıvanmış duvarlarda beyaz rengi kullanılmıştır (Resim 4.31.). Ana giriş kapısı kırmızı renktedir (Resim 4.32.).

Resim 4.31. Kuzeydoğudan yapıya bakış

Resim 4.32. Ana giriş kapısı

Yapının iç ve dış mekânlarında gerek malzeme, gerekse malzeme üzerinde uygulama ile çok sayıda renk kullanılmıştır (Resim 4.33a., 4.33b., 4.33c., 4.33d., 4.33e., 4.33f., 4.33g., 4.33h.).

Resim 4.33a. Kuzey cephesi, yatak odasının dış duvarından detay

Resim 4.33b. Taş duvarda kiremit kırıkları ile geleneksel "çivileme" derz tekniği

Resim 4.33c. Alt katta taşlık mekanında yeşil kapı

Resim 4.33d. Üst kat ahşap merdivenin çıkış bölümü

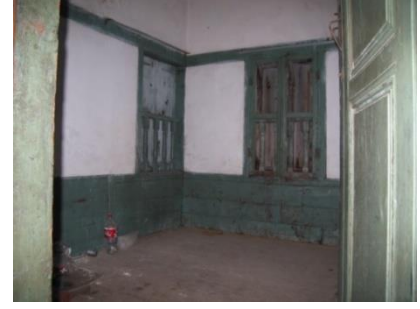
Resim 4.33e. Mavi, yeşil renkte yatak odası kapısı ve iç pencere

Resim 4.33f. Hayat, mavi gömme dolap

Resim 4.33g. Üst kat - çağnışır (baş oda)

Resim 4.33h. Üst kat - küçük yatak odası

İç mekân hatılları mavi renktedir. Merdiven ve gömme dolaplarda mavi ve yeşil renk görülür. İç mekâna mavi ve yeşil renk hâkimdir. Tavanda kullanılan ahşap hatıllar kahverengidir. Pencere doğramaları mavidir.

4.3.3. Hisariçi Mahallesi

Alanya Kale surlarının sınırları içinde, en üst kotta yer alan oldukça eğimli tarihi yerleşkedir (Şekil 4.2.). Çarşı mahallesinden Alanya Kalesi'nin üst surlarına kadar devam eden Kale Caddesi, Hisariçi Mahallesi'nde en önemli dolaşım hattıdır. Kale Caddesi, Ehmedek Sokak, Erken Sokak çalışmadaki inceleme bölgesidir.

Şekil 4.2. Hisariçi Mahallesi krokisi

Hisar Mahallesinde bulunan ana kapı 'Pazar Kapısı' olarak anılır. Pazar kapısı 13. yy. yapısıdır (Resim 4.34.) (<http-15>).

Resim 4.34. *Kale giriş kapısı (Pazar kapısı)*

Hisariçi Mahallesi'ndeki yapılarda ahşap, taş yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Ahşapta; örnekler ile gösterildiği gibi, mavi, kırmızı, yeşil vb. renkler kullanılmıştır. Fakat doğal malzeme olan ve renk kartelasında renkleri ile öne çıkan taş doğal hali ile kullanılmıştır. Bölgeye ait doğal taşın barındırdığı; kahverengi, sarı, gri renkleri yapılarda da, doğa da olduğu gibi öne çıkmaktadır (Resim 4.35.).

Resim 4.35. *Pencere parmaklıkları siyah metal ahşap geçmeli, tuğla (yeni) onarım*

Hisariçi Mahallesi; Tophane Mahallesinde olduğu gibi, doğal taşın etkisinin çok fazla hissedildiği bir bölgedir. En önemli malzeme ve renk kartelasını sur yapısı oluşturur. Kahverengi, kiremit rengi, sarı, gri tonları bitki örtüsü ile birlikte bölgede renk hâkimiyeti kurar (Resim 4.36.).

Resim 4.36. *Kale surları*

Bunun yanında tarihi yapılarda ve yürüyüş yollarında kullanılan doğal taşların barındırdığı; sarı, kahverengi, gri bazen kiremit renkleri bölgenin renk kartelasını oluştur (Resim 4.37.).

Resim 4.37. *Yürüyüş yolu*

Alanya'nın her bir noktasından görülen Süleymaniye Camii cephesinde olduğu gibi, yapıların taşıyıcı sistemi ve cephe malzemesi olan doğal taş, kendine has renk tonları ile Hisariçi Mahallesinin renk kartelasını büyük oranda etkiler (Resim 4.38).

Resim 4.38. *Süleymaniye Camii*

Yapı cephelerinde taşın yanı sıra ahşapta kullanılmıştır. Ahşap malzemede renk olarak kahverengi tonları kullanılmıştır. (Resim 4.39.).

Resim 4.39. *Kahverengi ahşap ve panjurlar*

Doğal taşın ahşap hatıllar ile çıplak kullanıldığı yapılaşmanın yanında, sıva ile kaplanmış yüzeyler de mevcuttur. Doğal taşın sarı, gri, kahverengi tonlarının yanında bej ve çok açık pembe gibi tonların kullanıldığı sıvalı yapılar yapı renk algısını oluşturur (Resim 4.40a., 4.40b.).

Resim 4.40a. *Açık pembe cephe*

Resim 4.40b. *Açık sarı boya ve doğal taş uygulaması*

Hisariçi Mahallesi'nde de, Tophane Mahallesi'nde olduğu gibi, yapı çevredeki rengi, malzemenin rengi oluşturur.

4.3.3.1. Kayhanlar Evi

Yapı Orta Kale'de Akşebe sultan türbesine giden yolun üzerindedir. Yiğma + ahşap karkas tekniğinde inşa edilmiş, yapımında kullanılan taş, harç, sıva, ahşap, (Pencerelerde ve kapı menteşelerinde) demir elemanları mevcuttur (Resim 4.41a., 4.41b., 4.41c., 4.41d., 4.42a. 4.42b. 4.42c.) (Koçak, 2011).

Resim 4.41a. *Mavi panjurlar, kırmızı doğramalar*

Resim 4.41b. *Mavi, yeşil, kırmızı panjurlar*

Resim 4.41c. *Kırmızı kaplamalar*

Resim 4.41d. *Mavi panjurlar*

Resim 4.42a. *Ahşap kapı lentosu*

Resim 4.42b. *İçeriden kapanan pencere kanatları mavi boyalı, göbekli masif*

Resim 4.42c. *Ahşap çıkma*

4.4. Çarşı Mahallesi

Tarihi yarımada ile bugünkü Alanya mahalleleri arasında geçişi sağlayan adeta bir tampon bölgedir (Şekil 4.3.). Tarihi yapılaşmaya pek rastlanılmayan bölgede az katlı ve emsal alanı küçük, bir kısmı müstakil olan yapılar bulunur. Tarihi bölgeden bu tampon bölgeye bakıldığı zaman geçişin karmaşık olduğunu görünür. Tarihi dokudaki sadeliğin kaybolduğu, renk ve yapı karmaşası olduğu izlenir (Resim 4.43).

Şekil 4.3. Çarşı Mahallesi krokisi

Resim 4.43. Tophane Mahallesi'nden Çarşı Mahallesi silueti

Damlataş Caddesinden başlayarak Tophane Mahallesi ve Hisar İçi mahallesini geçerek Alanya Kalesine ulaşan Kale Caddesinin uzun bir hattı Çarşı mahallesinden geçer. Malımlar Sokak, Sultan Alâeddin Caddesi, Kale Caddesi, Yamaç Sokak, Helvacı Caddesi bu mahalledeki inceleme bölgeleridir. Çarşı mahallesinde caddelerde taş kullanılmamıştır. Genel anlamda asfalt dökülmüştür (Resim 4.44.).

Resim 4.44. Asfalt yollar

Çarşı Mahallesi'ndeki yapılar, yanı başındaki tarihi dokudan etkilenerek bahçe duvarları hatta bina cephelerinde yüzeysel kayrak taşı (yeşil, kahverengi, gri tonlarında) kaplamaları ile tarihi dokuya atıfta bulunur (Resim 4.45.).

Resim 4.45. *Cephede kayrak taşı kaplama*

Malımlar Sokak'tan Yamaç Sokağa ulaşılır. Yamaç sokaktan itibaren bölgede müdahale edilmemiş rekreasyon alanları görülür. Bu alan içinde Tophane Mahallesi ve Hisariçi Mahallesi'nde görülen bitkilere rastlanır. Tarihi surlara yaklaşırken karşımıza çamlıklar çıkar (Resim 4.46.).

Resim 4.46. *Çarşı Mahallesi çamlıkları*

Yapı cephelerinde kullanılan malzeme genellikle sıvadır, nadiren kayrak taşı da görülür. Yapı cephelerinde her türlü renk kullanılmıştır. Renk uyumu ya da iklimsel şartlar şehir içinde olduğu gibi göz ardı edilmiştir. Açık renkli hatta beyaz renkli cephelerin yanı sıra turuncu, yeşil, sarı, pembe renkler görülür. Genel olarak Çarşı Mahallesi'nde; yeni yapı teknikleri kullanılarak, malzemenin farklı renklere boyanması ile elde edilen bir renk paleti vardır. Alanya'nın Tarihi dokusunda ve sonradan yapılaşmanın olduğu bölgelerde, iklimsel şartlardan (en çok da güneşin etkisi) dolayı açık renkler kullanılmış olsa da, Çarşı Mahallesi'nde açık renklerin kullanılması gibi bir genelleme yoktur. Kullanıcıların tercihleri ile belirlenen ve tonlarında farklılıklar olan çok sayıda renk kullanılmıştır (Resim 4.47a., 4.47b.).

Resim 4.47a. *Kiremit rengi cephe*

Resim 4.47b. *Sarı, Gri rengi cephe*

Alanya genelinde yaygın olarak kullanılan, tarihi dokuda malzeme renklerinden biri olan sarı rengi bu bölgede yapılarda sıkça kullanılmıştır. Çarşı Mahallesi'nde bina cephelerinde kullanılan renkler her ne kadar kullanıcıların öznel tercihleri ile belirlense de, tarihi bölge etkileri renk olarak yapılara taşınmıştır. Mesela Kızıl Kule'nin malzemesinde bulunan kiremit rengi, farklı tonlarda, çok sayıda yapıda görülür (Resim 4.48a, 4.48b, 4.48c, 4.48d, 4.48e).

Resim 4.48a. *Sarı ve bej rengi cephe*

Resim 4.48b. *Sarı ve yeşil rengi cephe*

Resim 4.48c. *Açık kiremit ve yeşil cepheler*

Resim 4.48d. *Sarı ve kahverengi cephe*

Resim 4.48e. Kiremit rengi, sarı ve yeşil renk cephe

4.5. Ahmet Tokuş Bulvarı (Atatürk Caddesi)

Ahmet Tokuş Bulvarı, halk arasında Atatürk Caddesi ya da Sahil Caddesi olarak anılır. Ahmet Tokuş Bulvarı; 1950’li yıllarda, Alanya doğumlu, Milletvekili Ahmet Tokuş’un yoğun çabalarıyla E-24 Karayolu olarak açılmıştır. Oğuz Korum’un ‘Olaylar İnsanlar’ adlı kitabında bahsettiği gibi 1950 yıllarından önce Alanya’nın, Antalya dâhil hiçbir yer ile karayolu bağlantısı yoktur.

“Ulaşım, tekneler kullanılarak, uzun saatler süren deniz yolculuğu ile ya da araç geçişlerine çok uygun olmayan ahşap köprüler ile sağlanırdı. Siyasi ve teknik uğraşlara öncülük eden Ahmet Tokuş 1955 yılında, şu anda halk arasında Atatürk Caddesi olarak anılan, E-24 Karayolunu, istimlak işlemlerini yaptırarak hizmete açtırır (Korum, 1998) ”.

Alanya’nın ilk Kadastro Planı 1969 yılında yapılmış olup, İlk İmar Planı 1984 yılında hazırlanıp onaylanmıştır.

Ahmet Tokuş Bulvarı hizasına gelen bölgede ilk yapılaşma 1950’li yıllarda yapılır. Kellerpınarı Mahallesi olarak anılan bu bölgede, ilk ruhsatlı yapılar 1950’li yılların başına rastlar. Cadde üstünde ve iç bölgelere dağılan ruhsatlı eski yapılar bu bölgenin resmi ilk yapılaşmasını oluşturur.

Tarihi Yarımada’da Çarşı Mahallesi ile geçiş bölgesi sağlanan ve deniz cephesinden bakıldığı zaman siluet bütünlüğü oluşturan Ahmet Tokuş Bulvarı Alanya’nın tarihsel geçiş dönemleri açısından çok önemlidir. Bu hat yapıların zaman içinde nasıl bir değişime uğradığı, yaşam şeklinin ne şekilde değiştiği ve bu değişim sırasında renk kullanımının ne şekilde etkilendiğini anlatması açısından çok önemlidir. Tarihi Yarımada’nın devamı niteliğinde olan Ahmet Tokuş Bulvarı rengin yapı yüzeylerini vurgulamada kullanılmasının örneklerini barındırmaktadır. Yarımada’nın sahip olduğu renk paleti artık değişikliğe uğramaya başlar. Renk, kullanılan malzemenin rengi değil, yapı yüzeylerini vurgulamak için kimi zaman tarihe referansla, kimi zaman

doğal renklere gönderme yaparak, kimi zaman da sembolik anlamları ile kullanılmaya başlar.

Ahmet Tokuş Bulvarı hattında, Anıt Meydanından başlayarak Mesut Otel'e kadar olan güzergâh inceleme bölgesidir (Şekil 4.4.). Bu güzergâh üzerinde kullanılan veya var olan tüm renkler şehrin renk paletini oluşturur. Ahmet Tokuş Bulvarı'nda Tarihi Yarımada'dan farklı olarak deniz, sahil kumu, kiremit rengi Arnavut kaldırımının etkisi öne çıkar (Resim 4.49.).

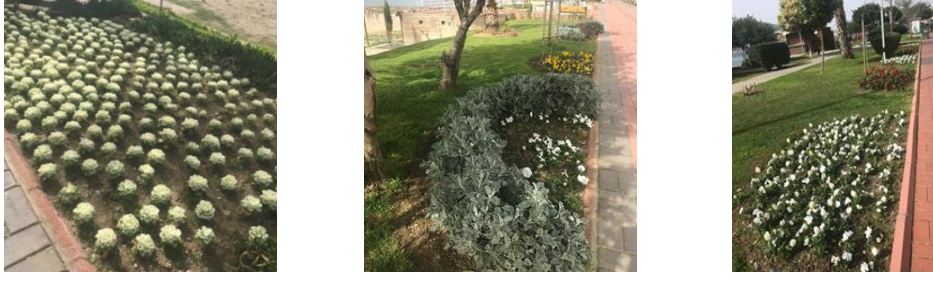

Şekil 4.4. Ahmet Tokuş Bulvarı krokisi

Resim 4.49. Kiremit rengi kaldırımlar

Anıt'tan itibaren ana hat üzerinde oluşturulan ve yapı çevrelerinde konumlanan peyzaj, Ahmet Tokuş Bulvarı üzerinde yeşil renk etkisini artırır. Güzergâhın sahil bandında ve yol kenarlarında bulunan ağaç ve tüm bitkilere ait yeşil renk hat üzerindeki renk görüntüsünü oluşturur (Resim 4.50.).

Resim 4.50. *Yol kenarı yeşil alan düzenlemeleri*

Çimen Otel bölgesinden itibaren ana yolun ortasına konumlanan orta kaldırım peyzajında; mor, beyaz, sarı, kırmızı renkli mevsim çiçekleri bulunur.

Yaya yolları için kullanılan parkedeki baskın renk kiremit rengidir (Resim 4.51.).

Resim 4.51. *Ahmet Tokuş Caddesi silüeti*

Bu kiremit rengi parkenin yanında kullanılan ikinci parke rengi gridir. Mesut Otel'den devam eden hat, Hacet bölgesine yaklaşırken, yapılar çift yönlü yerleşmeye başlamıştır bundan dolayı yolun deniz manzarası kapanır ve mavi rengin etkisi azalır (Resim 4.52.).

Resim 4.52. *Çift yönlü yapılaşma*

Bu noktadan sonra yapı cephelerindeki sarı, kahverengi ve açık yeşil tonları ile cam ve kompozit malzemeye ait yeşil ve kahverengi tonlarının etkisi daha çok ön plana çıkar.

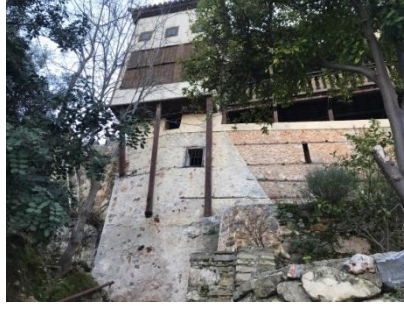
Anıt Meydanı'ndan başlayarak Gazipaşa yönüne doğru sahil hattında ilerlenen bölge, Ahmet Tokuş Bulvarı'nın Kellerpınarı Mahallesi aksıdır. Bu bölgede yapılara ilk verilen ruhsat 1950-1955 yılları arasındadır. Bu dönemden itibaren devam eden yapılaşmaya ait renkler genel anlamda değişmiştir. Eski Alanya caddelerine beyaz renk hâkimdir. Fakat son elli yılda bu tercih değişmiştir. Genel anlamda Ahmet Tokuş Bulvarı'nda konumlanan bina cephelerinde açık ve pastel renkler kullanılmıştır. Bu tercihler genel anlamda; sarı, kahverengi renklerinin en açık tonlarıdır. Alanya'nın ekolojik durumu açık renk tercihinde en büyük etkidir. Alanya'da güneşin etkisi çok baskındır, Narenciye bahçeleri ve yetiştiriciliği yaygındır. Güncel hayatta bunlar renk tercihini etkileyen faktörlerdir. Bunun yanında tarihi bölgede surlarda kullanılan devşirme malzemenin ana renk vurgusu da sarı ve kahverengidir. Bu durum tarihi dokunun etkisidir (Resim 4.53., 4.54., 4.55.).

Resim 4.53. Ahmet Tokuş Bulvarı

Resim 4.54. Hisariçi Mahallesi

Resim 4.55. *Tophane Mahallesi*

Anıt Meydanı'ndan başlayan silüet üzerinde dikkat çeken başka bir unsur yapılarda kullanılan düşey söveler, bu düşey sövelerde kullanılan renk; formu öne çıkarmak için, daha koyu ve genellikle kahverengi renk tonlarındadır. Formu vurgulamak adına kullanılan buradaki renk farklılığı aynı hat üzerinde malzemeyi vurgulamak için de kullanılmıştır. Mesela balkon korkuluklarında ve pencere doğramalarında özellikle kahverengi rengin koyu tonları kullanılmıştır. Tarihi dokuda, pencere, korkuluk ve saçak ahşaplarında özellikle tercih edilen kahverengi, bu hat üzerinde malzeme farkını vurgularcasına cephelerde kullanılmıştır (Resim 4.56a., 4.56b., 4.56c.).

Resim 4.56a. *Kahverengi kompozit cephe*

Resim 4.56b. *Kahverengi ahşap balkon profilleri*

Resim 4.56c. *Kahverengi plastik panjur kullanımı*

Bu malzeme farkının tarihi dokudan geldiğini gördükçe cephede kullanılan renklerde en açık tonların seçilmesi de tarihi dokuda kullanılan açık tonlardan geliyor

algısını zihinlerde oluşturur. Cephelerde en çok tercih edilen sarı renk, balkonlarda, pencere ve korkuluklarda, giydirme cephelerde kahverengi ile birlikte sıklıkla kullanılmıştır. Genel anlamda ikinci yoğunlukta kullanılan renk ise yeşil ve yeşilin açık tonlarıdır. Yeşil rengi doğada en çok algılanan renk olduğu için çoğu yerde tercih sebebi olabilir. Son yıllarda cephede camın çok kullanılması ile cam da kullanılan rengin şehir renk paletini etkilemiştir. Bu hat üzerinde kullanılan cam cephelerde mavi ve yeşil rengi tercih edilmiştir (Resim 4.57a., 4.57b.).

Resim 4.57a. *Yeşil camlı giydirme cephe*

Resim 4.57b. *Mavi camlı giydirme cephe*

Kompozit kaplamalarda ise halen kahverengi tonları çok kullanılmaktadır (Resim 4.58.).

Resim 4.58. *Alanya Gençlik Merkezi*

Hattımız Alanya merkeze ulaşmaya başladıkça, yapıların zemin katlarında tabela kullanımı ve boyutları kademe kademe artar. Bu tabela seçimlerinde belli bir ölçü ve renk standardı yoktur. Hattın başında daha sade olan bu tabelalar, merkeze yaklaştıkça karışık bir hal alır (Resim 4.59.).

Resim 4.59. Anıt Meydanından yapılar

Uzaktan caddeye bakmakla oluşan renk algısı, insan ölçeğine inince çok farklılaşır. Uzaktan pastel ve açık tonların bir arada olması sadelik hissini uyandırırken, insan ölçeğine gelince renk kargaşası mevcuttur.

Yolun sahil tarafında konumlanan çeşitli büfeler bulunur. Bu büfelerden malzemesi ahşap olanlar kahverengi tonlarında, portakal suyu büfeleri de turuncudur. Ara ara yürüyüş yollarına yerleştirilen çöp kovaları yeşil renklidir ve hemen yeşil rekreasyonun yanında konumlanır.

Caddenin çift yönlü yapılaşmasının olduğu kısımda, zemin katlarda tabela boyutları büyür ve şehirde renk karışıklığı oluşturur. Merkeze gelindiğinde ise bu tabelalar üst katlara kadar çıkar ve görsel renk kirliliğinin hacimsel etkisi daha da artar (Resim 4.60.).

Resim 4.60. Ahmet Tokuş Bulvarı Anıt Meydan çevresinden yapı ve tabelalar

Hattın merkeze yakın, deniz tarafında konumlanan geçmişi 10 yılı bulmayan kafeler vardır. Bu kafe tabelalarında da yoğun renkler kullanılmıştır (Resim 4.61a., 4.61b.).

Resim 4.61a. *Leman Kültür Kafe*

Resim 4.61b. *Shakespeare Kafe*

Kaymakamlık ve Tarım İlçe Müdürlüğü'nün bulunduğu binaların cephelerinde, gerek malzemeye gerekse boya ile kiremit rengi kullanılmıştır (Resim 4.62.).

Resim 4.62. *Alanya Kaymakamlık binası*

Anıt Meydanının yakın çevresinde, renkli otobüs durakları ve kırmızı, sarı, turuncu, mavi, yeşil renkli bankamatikler bulunur (Resim 4.63a., 4.63b.).

Resim 4.63a. *Otobüs durağı*

Resim 4.63b. *Bankamatikler*

4.6. Bulguların İncelenmesi

Alanya'da ilçenin kimliğini oluşturan; Tarihi Yarımada ve Ahmet Tokuş Bulvarı'nda rengin etkisini araştıran bu çalışma, Alanya'nın farklı renk paletlerine sahip olduğunu gösterir.

Tarihi Yarımada coğrafyasında bulunan malzemelerin rengi ile oluşan, ahşabın, taşın, toprağın, bitkilerin ve doğal malzeme ile inşa edilmiş olan tüm yapıların oluşturduğu bir renk paleti vardır.

Tarihe tanıklık eden Tarihi Yarımada'da başlayan, doğal malzeme renk kartelası zaman içinde farklılaşmıştır. Ahmet Tokuş Bulvarı, Çarşı mahallesindeki değişimin devamı niteliğinde, rengin sembolik, tarihsel ve yeni malzemeler ile farklılaşan algısını ortaya koymaktadır.

Türk tarihinde yoğun olarak kullanılan renkli motifler günümüz renk kullanıma ilham kaynağı oluşturur. Mesela Selçuklu ve Osmanlı dönemini çinilerinde yoğun olarak kullanılan mavi ve turkuaz renginin önemi ve algısı günümüze kadar taşınmış durumdadır. Camilerde kubbeyi bezeyen motifler, yapılarda kullanılan tavan, kapı, pencere detayları günümüzdeki renk algısına çok güzel başlangıçlar ve örnekler sunar. Selçuklu Dönemi'nde kapı, pencere ve panjurlarda kullanılan mavi tonları, şunda bazı mimari cephelerde görülür. Şamanizm'den Türk Kültür'üne giren ve Selçuklu, Osmanlı Döneminde devam eden halı motifleri tarih aktıkça renklerini koruyarak günümüze kadar gelir.

Alanya'daki zengin renk paletine doğanın katkısı büyüktür. Denizin mavisi her yere mavi renk etkisini yayar. Mesela Tarihi Yarımada'da görülen incir ağacının dallarındaki gri tonları ile dallarda farklı yeşil tonlarına sahip yapraklar büyük bir uyum içindedir. Tabiki bunun gibi daha nice renk birliktelikleri uyum içinde kendini gösterir. Mesela mavinin sahildeki kum rengi ve yanı başındaki yeşil renklerle renk uyumu oluşturur.

Renklerin algılanış şekli gözlerimizde, zihnimizde görsel etki sağlasa dahi esas etkiyi ruhlarımıza yükler. Renklerin hissettirdiği duygular çoğu zaman görsel etkiyi geride bırakır.

Rengün ruhsal, yapısal ve fiziksel etkilerinin yanında, karmaşası da algıda kirlilik, dağınıklık yaratır. Mesela doğadaki bütünlüğün ortaya çıktığı ana arterlerden biri olan Ahmet Tokuş Bulvarı'nda Çimen Otel Sokak hizasını geçince durum değişmeye başlar. Ticari kaygıların, estetiğin önüne geçtiğini gösteren tabelalar bu bölgeden itibaren başlar. Yaya ve taşıt yoğunluğunun arttığı kısımlara doğru tabelaların yoğunluğu da artar. Boyutlarında hiçbir standart bulunmadan büyüklükleri ile birbiriyle yarışan tabelalar görülür. Binaların zemin katlarında, ticari mekânlardan dolayı yoğunlaşan bu tabelalar, Anıt Meydanı'na yaklaştıkça üst katlara kadar taşar. Her bir tabela karmaşık renk

birliktelikleri barındırır. Kendi içinde renk uyumu bulursa dahi, çevresinde bulunan diğer tabelalar ile şehre ciddi bir görüntü kirliliği verir. Yapılardaki bu görüntü kirliliği çevrede bulunan yeşil düzenleme alanlarının görsel etkisinin önüne geçer.

Anıt Meydanı'na doğru yoğunlaşan araç trafiği merkezde daha farklı bir renk kargaşası oluşturur. Alanya'da araçlarda, ekolojik şartlardan dolayı genel olarak beyaz renk tercih edilir. Fakat bunun yanında farklı renklerde araçlar da vardır. Araç sayısının artması ile caddelerde renk karmaşası ve görüntü kirliliği artar.

Kent mobilyaları özellikle sahil şeridinde yerini alır. Oturma ve seyir alanı olarak kullanılan banklarda yeşil ve kahverengi tonlar kullanılmıştır. Aynı bölgelerde yer alan çöp kovalarında yeşil rengi tercih edilmiştir. Şehrin renk paletine olumsuz bir etkisi bulunmayan kent mobilyaları çoğu noktada çevresi ile renk uyumu oluşturur.

Tarihi Yarımada'da yapılardaki malzemeden gelen renk, Çarşı Mahallesi'nde gerek teknolojik gelişmeler, gerekse öznel tercihler ile farklılaşmaya başlamıştır. Çarşı Mahallesi'ndeki yapılar; daha çok sıva üzeri boya uygulamaları ile Tarihi Yarımada'daki renk paletinden koparak Ahmet Tokuş Bulvarı'ndaki renk uygulamalarına geçişi başlatır. Ahmet Tokuş Bulvarı'ndaki yapılarda yoğun olarak kullanılan renk; Tarihi Yarımada'daki devşirme malzemenin (kahverengi, sarı, gri) renkleri olsa dahi, bunun dışında kullanılan çok farklı renkler vardır. Yani Tarihi Yarımada'nın kendine ait bir renk kartelası vardır ama Çarşı Mahallesi'nde bozulmaya başlayan renk kartelası, Ahmet Tokuş Bulvarı'nda da devam etmektedir. Çarşı Mahallesi ve Ahmet Tokuş Bulvarında bulunan yapılarda belirli bir renk kartelası yoktur. Fakat bunun yanında Ahmet Tokuş Bulvarı'ndaki Sahil kumu, kiremit rengi kaldırımlar, orta kaldırımlarda bulunan yeşil bitkiler, yeşil renkteki kent mobilyaları, parklarda bulunan beyaz ve yeşil renkteki heykeller bu hattın çevresel renklerini oluşturur. Anıt'a doğru yoğunlaşan fakat Tarihi Yarımada'da pek görülmeyen tabelalar Ahmet Tokuş Bulvarı'nda renk kargaşasını artırır.

5. SONUÇ

Bir kent içinde kullanılan renklerin, kent için çok önemli bir veri olduğunu biliriz. Alanya ölçeğinde renklere baktığımız zaman; Alanya'nın renk kimliğini kazandıran bölgenin Tarihi Yarımada olduğunu görmekteyiz. Çünkü Tarihi Yarımada Alanya'nın tarihini ve gerçek kimliğini gösteren bölgedir. Helenistik, Bizans, Roma, Selçuklu, Osmanlı dönemine tanıklık eden bu bölgede, Tarihsel süreçte renk algısı nasıl oluşmuştur? sorusunun yanıtlarını bulabiliriz. Tarihi Yarımada'da gerek doğadan gelen, gerekse insan eliyle yapılmış olan yapılardan oluşan çok önemli bir renk kartelası vardır.

Çarşı mahallesi rengin değişeceğinin habercisi olan bir bölgedir, Hisariçi ve Tophane Mahallesi Alanya'nın en eski tarihlerinin devşirme malzemesi ve doğası ile oluşan bölge renk paletini gösterirken, Çarşı mahallesi bir kırılma bölgesini oluşturur. Malzemenin doğal yapısını ve rengini korumak yerine daha çok cephede boyanın kullanıldığı ve renkteki çeşitliliğin fazlaştığı bir yapılaşma görülür. Yıllara ait yapı örnekleri yeni malzeme ve boya teknolojisindeki değişimlerin fiziki çevredeki rengin nasıl değiştiğinin örneklerini vermektedir. Sıva üzerinde, ya da malzeme üzerinde kullanımı yıllar içinde artmasına sebep olan boya teknolojilerindeki gelişmeler, 1945'li yılların başından itibaren özellikle Çarşı Mahallesi ve Ahmet Tokuş hattının çehresini değiştirmiştir. Artık daha renkli seçenekler ve renklerin içinde tonları ile değişimler sağlanmış ve cephelerde uygulamalar yapılmıştır. Renk teknolojisinin verdiği imkânlar ile seçilen renkler ile ilgili öznel tercihlerin değiştiği, çoğaldığı bir çevre oluşmuş ve bu oluşum Çarşı Mahallesi ve Ahmet Tokuş Bulvarının renk paletini etkilemiştir. Bunun yanında 1960'lı yıllardan sonra yap sat modeli ile gelişen pazarın artması, 1968'li yıllardan sonra turizm sektörünün canlanması ile gelişen ekonomi renk seçeneklerinin artmasına ve seçme imkânının oluşmasına sebep olmuştur. Ekonominin canlanması ile moda renk furçasının oluşması renk çeşitlenmesine sebep olmuştur. Daha sonraki yıllarda pasif enerjiyi korumak adına farklı malzemeler üretilmiş ve bu malzemeler ile renk ve dokular çeşitlenmiştir. Önceden coğrafyanın elverdiği ölçüde bulunabilirlik kriteri ile kullanılan yerel malzeme, zamanla değişmeye başlamıştır. Hem malzemelerin değişmesi hem de tercih eden toplumun yer değiştirmesi renkteki farklılıkları oluşturmuştur. Tarihte coğrafyanın ve doğanın belirlediği renk kartelası zaman içinde, mal sahibi, usta ve yüklenici seçenekleri arasında yer değiştirerek farklılaşmıştır. İnsan yapısının şehir yapısını etkilediği yaşam tarzında ekonominin, ticaretin, modanın, teknolojinin değişmesi ve gelişmesi renk seçeneklerini artırmıştır

Yukarıda sayılan tüm bu sebeplerden dolayı yapı cephelerinde renk çok çeşitlenmiştir. Fakat bunun yanında günümüze kadar ulaşan yapı renklerinde önemli bir veri daha vardır, Ahmet Tokuş Bulvarı üzerinde siluet oluşturan 78 bina cephesi üzerinde inceleme yapılmıştır. İnceleme yapılan bu binalardan 42 tanesinin cephesinde kahverengi ve sarı tonlarının kullanıldığı saptanmıştır. Çıkan bu sonuç ile anlaşılıyor ki, tarihte doğal devşirme malzeme kullanılarak imal edilen yapılardaki sarı, kahverengi tonları son elli yıla varan süreçte Alanya'yı ciddi anlamda etkilemiştir. Tabiki sadece doğal malzeme renkleri tek etkindir diyemeyiz. Gerek Alanya'da güneşin baskın etkisi, gerek narenciye bahçelerinin etkisi ve yapıların büyük bir kısmında renklerin açık tonlarının kullanılma sebebinin iklim etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Kale'den başlayıp, Ahmet Tokuş Bulvarı boyunca devam eden hat aynı zamanda rengin tarihsel süreçteki kullanımını gösterir. Kale surlarında olduğu gibi öncelikle kullanılan malzeme ile ortaya çıkan renk, daha sonraki süreçte; zaman zaman yapıyı çevreye uyum sağlamak için, kimi zaman da tarihsel unsurları anımsatmak için, kimi zaman da belirli malzemeleri hatırlatmak için kullanılmıştır.

Ekolojik şartlar sonucu açık renklerin çok kullanıldığı Alanya'da çoğu binada tarihi devşirme malzeme, güneş ve yeşil bitki örtüsünden etkilenircesine yeşil, sarı ve kahverenginin tonları kullanıldığı görülür. Şamanizm'in hâkim olduğu dönemde, ateşten çok etkilenilerek kırmızının aksesuar ve giyimde çok kullanıldığı gibi Alanya renginin dilinde bu etkiler, farkında olmadan ya da farkında olarak anımsatıldığı görülür.

İncelenen ve görülen tüm bu bilgiler kullanılarak, ileride bu konu ile alakalı yapılacak bilimsel çalışmalarda, Alanya yapılaşmasında kullanılacak renkler için renk paleti oluşturma çalışması yapılarak, renk paleti bulunmayan yapılaşmaya belirli bir renk paleti önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Albers, J. (1963). *The Interaction of Color*. ABD: Yale Uni. Press.
- Arnheim, R. (1974). *Art and Visual Perception*. ABD: Uni. of California Press.
- Birren, F. (1955). *New Horizons In Color*. New York: Reinhold Publishing Corp.
- Birren, F. (1978). *Color and Humman Response*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Birren, F. (1969). *Color Primer*. New York: Van Nostrand Reinhold Company.
- Birren, F. (1969). *Principles of Color*. New York: Van Nostrand Reinhold Company.
- Botton, A. (2012). *Mutluluğun Mimarisi*, 4.Basım, Sel Yayıncılık, 2010.
- Fraser, T. A. (2004). *Banks The Complete Guide to Colour*, Cambridge: The Ilex Press.
- Friedmann, A., Pile, J.P. ve Wilsom, F. (1976). *Interior Design, An Introduction to Architectural Interiors*. New york: American Elsevier pub. Com.
- Graves, M. (1959). *Color Fundamentals*. New York: Mc Graw Hill Book Comp.
- Gerritsen, F. (1974). *Theory and Praticce of Color*. New York: Van Nostrand Reinhold Com.
- Habib, S. (1995). *Mimari Dış Mekanlarda Renk Boyutu*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi , Fen Bilimleri Enstitüsü
- Itten, J. (1973). *The Art of Color*. New York: Van Nostrand Reinhold Company
- Jacob, B. (1972). *Surface Color Perception*. London: Cornell Uni. Press.
- Kandinsky, W. (2011). *Sanatta Manevîlik Üstüne*. (Çev: T. Turan). İstanbul: Haylaz Sanat Yayınları
- Kandinsky, W. (2015). *Sanatta Ruhsallık Üzerine*. (Çev: Gülin Ekinci). Kadıköy: Altıkkırkbeş Yayın.
- Ketcham, H. (1958). *Color Planning For Business and Industray*. New York: Harper and Braothers pub.
- Koçak, E.C. (2012). *397 sayılı Eray Erdem Evi Rölöve (Gözlem Ve Belgeleme) Raporu*. Antalya: Bölge Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
- Koçak, E.C. (2011). *239 sayılı Kayhanlar Ailesi Evi Malzeme İnceleme Teknik Raporu*. Antalya: Bölge Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
- Koçak, E.C. (2012). *669 sayılı Ali Gürses Evi Rölöve Raporu*. Antalya: Bölge Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
- Koçak, E.C. (2007). *370 sayılı Emine-Murat Koçak Evi Rölöve (Gözlem Ve Belgeleme)Raporu*. Antalya: Bölge Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
- Korum, O. (1998). *Alanya Gazeteciler Cemiyeti Yayını*, Yayın No: 1.

- Le Corbusier, (1927). *Towards a New Architecture*
- Manav, B. (2015). *Renk, Anlam, Mekan İlişkisi*. The Turkish Online Journal of design, Art and a Communication. 5(3), 22-27.
- Mikellides, B. ve Porter T. (1976). *Color For Architecture*. New york: Van Nostrand Reinhold Comp.
- Rasmussen, S.E. (1968). *Experiencing Architecture*. Cambridge: Press, Massachusetts Institute of Technology.
- Roth, L. M. (2002). *Mimarlığın Öyküsü*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Tunalı, İ. (2013). *Felsefenin Işığında Modern Resim*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Yavuz, M. ve Ünver, F. R. (2010). *Yapı Yüzü Renk Düzeni ve Işık Rengi İlişkisi Üzerine Bir İnceleme*, Yapı Fiziği Ve Sürdürülebilir Tasarım Kongresi, YTÜ Oditoryumu, 411- 418.
- http-1. <http://www.karmabilgi.net/images/prizma.jpg> (Erişim tarihi: 12.09.2018).
- http-2. <https://www.kornea.gen.tr/goz-korneasi-nedir.html> (Erişim tarihi: 24.10.2018).
- http-3. <http://www.nkfu.com/wp-content/uploads/2012/11/renk-carki.jpg> (Erişim tarihi: 15.07.2018).
- http-4. http://file.sanatteorisi.com/article_images/4134/05.jpg (Erişim tarihi: 12.09.2018).
- http-5. http://file.sanatteorisi.com/article_images/4134/06.jpg (Erişim tarihi: 22.10.2018).
- http-6. <https://i.pinimg.com/originals/83/69/38/8369384eb5268d7ffc8eab3517a5ccd4.jpg> (Erişim tarihi: 12.08.2018).
- http-7. <https://www.celebratingcolor.com/wp-content/uploads/2014/05/color-atlas.jpg> (Erişim tarihi: 05.10.2018).
- http-8. <https://www.colorsistem.com/wp-content/uploads/32ost/OstwaldKreise.jpg> (Erişim tarihi: 05.10.2018).
- http-9. <https://openlab.citytech.cuny.edu/rosenblattadv1100fa2014/files/2014/10/Goethe-TriangleOpenLab.jpg> (Erişim tarihi: 06.10.2018).
- http-10. <https://www.topragizbiz.com/resim/images/renkskalas.jpg> (Erişim tarihi: 05.09.2018).

http-11. https://images.curator.com/images/t_x/art/kaiwxnie3xptpuiueika/wilhelm-ostwald-color-primer-1916.jpg (Erişim tarihi: 05.09.2018).

http-12. https://s3.amazonaws.com/paintbas/wp-content/uploads/munsell_print.jpg (Erişim tarihi: 10.12.2017).

http-13. <https://i.pinimg.com/564x/ae/bc/a3/aebca3d77f78a3f70ab0e9c05a3e07e3.jpg> (Erişim tarihi: 15.10.2017).

http-14. www.kleopatra.com.tr/tr/alanya.html (Erişim tarihi: 21.08.2017).

http-15. <https://www.alanya.bel.tr/EngelsizP/503/Alanya-Kalesi-Ana-Giris-Kapisi> (Erişim tarihi: 05.07.2018).

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Rabia Zuhul UĞURTAY AYAYDIN
Yabancı Dil : İngilizce
Doğum Yeri ve Yılı : ISPARTA/1980
E-Posta : zuhal.ayaydin@gecitproje.com

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

- 1996-1999 Isparta Fen Lisesi
- 1999-2004 Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi
- 2004-2006 Alanya Homes İnşaat Şirketi
- 2006-2008 Eskiz Mimarlık Atölyesi Ortağı
- 2008- ... Geçit Proje Mimarlık Mühendislik Şirket Kurucu Ortağı
- 2017-2018 AHEP Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Part-Time Öğretim Görevlisi

Yayınları ve/veya Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri:

- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi 'nde -KADIN- adlı dergide yazarlık
- İstanbul Mimarlar Odasında -MİMAR- adlı dergide yazarlık

Ödülleri:

- 2017 Alanya'da – EN GÜZEL BALKON– ödülünü aldı.

Mesleki Birlik/Dernek/Kuruluş Üyelikleri:

- Mimarlar Odası Alanya Temsilciliği Yönetim Kurulu'nda 3 dönem sekreter üyelik yaptı.
- İstanbul Valiliği'nde sokak çocukları için çeşitli çalışmalarda bulundu.